

Vademecum turysty

Poradnik dla każdego

nr 150 (2000) PIĄTEK 6 lipca 2007

A

Ilustracja Tomasz Wawer

Dział I Prawa turysty

Odpowiedzialność hotelarza

Hotelarz odpowiada za rzeczy gościa wniesione do hotelu, powierzone bagażowemu, recepcjonście lub innemu członkowi personelu.

strony A2-A3

Umowy o usługi turystyczne

Biura turystyczne odpowiadają wobec klientów za szkody spowodowane niewykonaniem umowy.

strony A4-A5

Odpowiedzialność przewoźnika

Przewoźnik ma obowiązek przewieźć podróżnego określoną trasą albo do miejsca przeznaczenia.

strony A5-A8

Dział II Przekraczanie granic

Utrata paszportu

Turysta, któremu ukradziono paszport za granicą, o pomoc w uzyskaniu nowego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy powinien zwrócić się do polskiego konsula.

strona A8

Kontrola straży granicznej

Funkcjonariusz straży granicznej może przeszukać podróżnego, jego bagaż oraz pojazd. Niema obowiązku wbijania stempla do każdego kontrolowanego paszportu.

strona A9

Cła

Od zakupionych za granicą rzeczy nie trzeba płacić należności przywozowych, jeśli są przeznaczone do osobistego użytku turysty.

strona A10

Dział III Poradnik kierowcy

Kontrola na drodze

Wyruszając w podróż za granicę samochodem, trzeba zabrać prawo jazdy, dowód rejestracyjny z odnotowanymi badaniami technicznymi auta i polisę OC.

strony A10-A11

Wyjazd pożyczonym autem

Wyjeżdżając za granicę pożyczonym od rodziny lub znajomych autem, warto mieć dokument potwierdzający prawo do korzystania z samochodu.

strona A12

Wypadek za granicą

Odszkodowania za wypadek za granicą można domagać się po powrocie do kraju.

strona A12

To może się przydać

GPS dla turysty

Dzięki nowoczesnym technologiom możemy dokładnie określić miejsce, w którym się znajdujemy. Przy zastosowaniu urządzeń do nawigacji satelitarnej możemy odczytać do lamusa tradycyjne mapy.

Na rynku jest wiele urządzeń, które umożliwiają nawigację satelitarną, czyli tzw. GPS-ów. Do niedawna była to technologia wykorzystywana np. w lotnictwie. Z czasem zaczęła się bardziej upowszechniać i znalazła swoje zastosowanie w transporcie drogowym. Obecnie może służyć do zlokalizowania np. samochodu czy dziecka (jeżeli rodzice wyposażą malucha w specjalny odbiornik). Jednak coraz częściej po takie urządzenia sięgają turyści. Nawigacja satelitarna z powodzeniem może być wykorzystywana do podróży rowerowych czy pieszych wycieczek.

Co to jest GPS

Global Positioning System jest satelitarnym systemem, który umożliwia szybkie i dokładne wyznaczenie współrzędnych geograficznych, określających pozycję anteny odbiornika. Ponieważ sygnały odbierane są cały czas, GPS pozwalają nie tylko na określenie położenia danego odbiornika, ale także prędkość, z jaką się przemieszcza i jego dokładną trasę. Na rynku mamy dostępnych wiele takich urządzeń. Są to np. bardzo dokładne urządzenia z dużymi i kolorowymi wyświetlaczami LCD, które znajdują zastosowanie w lotnictwie. Są też i mniejsze, które można zamontować do roweru. Popularnym rozwiązaniem jest również zakup palmtopa (małego ręcznego komputera) z wbudowanym modulem GPS. Wystarczy zainstalować odpowiednie oprogramowanie i zestaw map, aby móc korzystać z nawigacji satelitarnej. Są też na rynku małe odbiorniki turystyczne przypominające nieco zmodyfikowane telefony komórkowe. Z powodzeniem mogą być one wykorzystywane w pieszych wyprawach.

Jakie korzyści

Odbiorniki GPS wyposażono w wiele funkcji. Podstawową jest określenie współrzędnych położenia w przestrzeni. Mogą one również rejestrować ślad naszej podróży czy prowadzić z jednego punktu do drugiego. Zmierzą za nas odległość, którą pokonaliśmy podczas wycieczki, a gdy się zgubimy, umożliwią powrót do punktu wyjścia dokładnie tą drogą, którą przyszlismy. Przy wyborze urządzenia GPS należy kierować się m.in. jego zastosowaniem. Inne są bowiem dla rowerzystów, a inne dla podróżujących pieszo czy samochodem. Na rynku jest wielu producentów takich urządzeń, a niemal każdy z nich ma inny zestaw map. Warto zapytać sprzedawcę, która z oferowanych map w GPS jest dokładniejsza. Ważne jest też, aby pokrywała obszar całej Polski. Są rejony, które w takich mapach nie są dokładnie odwzorowane. Warto zastanowić się także nad takim urządzeniem, które jest proste w obsłudze i ma kolorowy wyświetlacz. Rowerzyści, kajakarze i turyści piesi powinni zwrócić uwagę na wodoszczelne GPS-y, które ułatwią podróż w trudnych warunkach atmosferycznych. Urządzenia tego typu są jeszcze dość kosztowne, za jedno z tańszych zapłacimy ok. 1 tys. zł. Jeżeli zamierzamy korzystać z tego sporadycznie lub nie jesteśmy pewni, czy nam się to do czegoś przyda, lepiej skorzystać z telefonu komórkowego. W niektórych modelach można zainstalować odpowiednie oprogramowanie i mapy, dokuć modułu GPS (od ok. 200 zł) i mieć nieco prostsze rozwiązanie, które również umożliwi dotarcie do celu. ■

LUKASZ KULIGOWSKI

Dział I Prawa turysty

Odpowiedzialność za rzeczy i zdrowie gościa hotelowego

Przyjeżdżając do hotelu albo innego tego rodzaju zakładu, gość często już przy wejściu natyka się na wywieszki i deklaracje mówiące, że hotelarz nie odpowiada. Nieprawdą jest, że przedsiębiorca zarobkowo prowadzący hotel lub inny podobny zakład może dowolnie ograniczać lub wyłączać swoją odpowiedzialność czy to przez ogłoszenie, czy nawet w umowie.

DOBROMIŁA NIEDZIELSKA-JAKUBCZYK
dobromila.niedzielska@infoprl

Hotelarz, czyli osoba utrzymująca zarobkowo hotel lub inny podobny zakład, odpowiada za rzeczy swojego gościa na zasadzie ryzyka, a nie na zasadzie kontraktowej. Niczego nie przeszkadza więc, że w umowie hotelowej (nienazwanej, czyli nieregulowanej wprost w ustawie), którą zresztą najczęściej przyjeżdżający zawiera ustnie, w recepcji, nie zostaje określone, za co przedsiębiorca hotelowy odpowiada. Dziś w Polsce próby uchylecia się od odpowiedzialności za utratę lub uszkodzenie rzeczy wniesionych przez klienta nie wywierają skutków prawnych i nie uszczuplają jego uprawnień. Stanowią o tym bez-

odpowiada bowiem i za rzeczy znajdujące się w hotelu, i poza nim, ale powierzone hotelarzowi lub osobie u niego zatrudnionej, albo umieszczone w miejscu przez nich wskazanym, czy po prostu do tego celu przeznaczonym.

Hotelarz odpowiada też za przedmioty, które w krótkim, zwyczajowo przyjętym okresie poprzedzającym pobyt lub następującym po tym, kiedy gość korzystał z usług hotelu, została powierzona temuż przedsiębiorcy lub osobie u niego zatrudnionej. Tak samo jest, kiedy rzecz została umieszczona w miejscu przez nich wskazanym lub na ten cel przeznaczonym.

Wysokość odszkodowania

Odpowiedzialność materialna hotelarza za szkody spowodowane utratą lub uszkodzeniem rzeczy wniesionych przez gościa jest ograniczona. Od dziewięciu lat polskie normy zapisane w kodeksie cywilnym są takie, jak przewiduje ratyfikowana przez nasz kraj konwencja z 1962 r. o odpowiedzialności osób utrzymujących obiekty hotelarskie za rzeczy wniesione przez gości hotelowych. Ograniczenia odszkodowań są stosowane nawet jeśli zginęły lub zostały zniszczone przedmioty bardzo drogie. Maksymalna odpowiedzialność przedsiębiorcy hotelowego w stosunku do jednego klienta ogranicza się do stukrotności ceny wynajęcia pokoju za jedną dobę. Dlatego też w praktyce kwota ta przeważnie wchodzi w grę w razie kradzieży lub uszkodzenia więcej niż jednej rzeczy. Zapłata za jeden przedmiot nie może natomiast przekroczyć pięćdziesięciokrotności należności za jedną dobę zakwaterowania. Gdyby wyrażona szkoda miała niższą wartość, to turysta mógłby się domagać tylko kwoty odpowiadającej poniesionym przez niego stratom.

Odpowiedzialność tego rodzaju ponoszą osoby prowadzące zarobkowo i w sposób stały działalność związaną z wynajmowaniem pokoi i zapewnianiem wyżywienia, przy czym nie ma znaczenia, czy noclegi są zapewniane z wyżywieniem czy bez. Warto pamiętać, że przy ustalaniu odszkodowania nie bierze się pod uwagę przeciętnej dniówki hotelowej. Uwzględnia się wszelkie rabaty, z których skorzystał okradziony. Liczy się więc przy ustalaniu odszkodowania wielokrotność kwoty, jaką gość faktycznie płacił, nawet bez tzw. opłaty klimatycznej i innych dodatków. Do dniówki nie można też wliczać sum ekstra wydawanych w związku z pobytem w hotelu – np. napiewków, opłat dodatkowe napoje i wyżywienie czy za inne usługi, takie jak wycieczki organizowane przez hotelarza. Warto pamiętać, że spotkane są nawet poglądy, iż do ceny mieszkania nie wlicza się tylko kwot za śniadanie, ale również za wymianę ręczników.

Wyjątkowe są także zdarzenia, gdy szkoda wynika z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa samego hotelarza lub osoby u niego zatrudnionej. Tu także ograniczenia odszkodowań nie mają zastosowania.

Jeżeli gość hotelowy nie oddałby na przechowanie przedmiotów mających szczególną wartość i zginęłyby mu one z pokoju, to obowiązowałby przy wypłacie odszkodowania limit jak w wypadku wszystkich innych rzeczy.

W razie utraty lub uszkodzenia wniesionych rzeczy poszkodowany powinien niezwłocznie po tym, kiedy to ustalił, zawiadomić hotelarza. W przeciwnym razie jego roszczenia wygasają. Dla celów dowodowych dobrze jest, by zrobił to w formie pisemnej.

Zgłosić kradzież czy zniszczenie rzeczy można osobiście lub przez inną osobę (np. wysłać w tej sprawie do recepcji przyjaciółkę). Jeżeli jednak zro-

PRZYKŁAD: W DRODZE DO HOTELU

Turysta jadący do hotelu, w którym wynajął pokój, wioził ze sobą prócz plecaka deskę surfingową. Na dworcu czekał na niego, podobnie jak i na innych gości, pracownik hotelu, który odebrał od przyjezdnych bagaże i schował je do firmowego samochodu, który niezależnie od busa wiozącego klientów hotelu miał wkrótce dotrzeć na miejsce. Po drodze zginęła i deska, i żagiel. Hotelarz odpowiada więc materialnie za ten incydent wobec swego gościa, choć w chwili kradzieży jeszcze nie dotarł do hotelu ani on, ani jego rzeczy. Były one jednak pod opieką hotelowego kierowcy.

PRZYKŁAD: PO WYMELDOWANIU SIĘ

Gość zwolnił pokój, ponieważ doba hotelowa kończyła się o dziesiątej. Nie chciał jednak od razu jechać na lotnisko, bo do odprawy zostało mu jeszcze kilka godzin. Nie myślał też chodzić po mieście z walizką. Zapłacił więc rachunek i zostawił bagaż w holu, na stelażu, który wskazał mu recepcjonista. Kiedy wrócił po dwóch godzinach, jego walizki nie było. Hotelarz odpowiada za jej zaginięcie, mimo że gość w zasadzie już się wyprowadził. Nie odpowiadałby jednak tak samo hotelarz za zaginięcie walizki pozostawionej na tym samym stelażu samowolnie przez kogoś, kto wprawdzie chciał się w hotelu zatrzymać, ale nie mógł tego uczynić z powodu braku wolnych miejsc.

PRZYKŁAD: ILE SIĘ NALEŻY

Przedsiębiorcy na wakacjach ukradziono z pokoju w pensjonacie laptopa i dobry telefon komórkowy. Poszkodowany zażądał 8 tysięcy zł. Ma on szansę uzyskać oczekiwaną kwotę, ponieważ jego komputer kosztował 6 tys. zł, a telefon 2 tys. zł. Za dobę hotelową natomiast płacił – licząc z dziesięcioprocentowym upustem, bez wszelkich dodatków – 150 zł.

bi to ktoś postronny (np. lokator z sąsiedniego pokoju) bez wiedzy i zgody zainteresowanego, to roszczenie właściciela zaginionej rzeczy i tak przepada, ponieważ będzie można założyć, że nie zawiadomił on hotelarza. Roszczenie o naprawienie szkody za utratę lub uszkodzenie rzeczy nie wygasa jednak, mimo że gość nie zawiadomił o tym niezwłocznie, o ile szkodę wyrządził sam prowadzący hotel, lub gdy przyjął on rzecz na przechowanie.

Ważne! Hotelarz musi przyjąć na przechowanie pieniądze, papiery wartościowe i cenne przedmioty, w szczególności kosztowności (np. biżuterię), a także rzeczy mające wartość naukową lub artystyczną

Roszczenie o naprawienie szkody przedawnia się po sześciu miesiącach od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie, a w każdym razie z upływem roku od daty, w której wyprowadził się z hotelu.

Na parking

Na strzeżonym parkingu hotelowym pojazd powinien być traktowany jak rzecz wniesiona do hotelu. Za uszkodzenie lub kradzież takiego auta prowadzący parking odpowiada na zasadzie ryzyka, niezależnie od tego, czy ponosi winę. To samo dotyczy wszelkich rzeczy pozostawionych w samochodzie. Jeśli natomiast ktoś skorzystał z takiego parkingu nie będąc gościem hotelowym, lub gdy parking nie

Limity odszkodowań nie dotyczą sytuacji, w której hotelarz wziął od gościa rzecz na przechowanie

względnie obowiązujące przepisy kodeksu cywilnego. Ważne jest tylko, by utrzymujący hotele i podobne zakłady działali zarobkowo (ktoś, kto przyjechał na wakacje do rodziny, nie może dochodzić odszkodowania – powiedzmy od ciotki – jeżeli przez okno jego pokoju wszedł złodziej i wyniósł walizkę). Nie ma przy tym znaczenia, czy gość płaci sam, czy jego pobyt opłaca np. pracodawca lub jakiś fundusz związany z ochroną zdrowia. Nie ma też różnicy w ponoszeniu odpowiedzialności za rzeczy gościa w zależności od formy prawnej, w jakiej działa hotelarz. Przedsiębiorcą takim może być zarówno osoba fizyczna (Jan Iksiński wpisany do gminnej ewidencji działalności gospodarczej), osoba prawna (np. spółka z o.o.), jak i podmiot niemający osobowości prawnej, a tylko legitymujący się podmiotowością prawną (np. spółka jawna).

Kto jest gościem

Zasadą jest, że hotelarz odpowiada za rzeczy gościa, a nie np. gości gościa. Toteż w razie okradzenia osoby odwiedzającej tego, kto zatrzymał się w hotelu, właściciel tegoż obiektu nie ponosi odpowiedzialności za rzeczy przybywszą z zewnątrz. Gościom hotelowymi nie są też korzystający z baru, restauracji czy kasyna. Są nimi tylko osoby wynajmujące pokój.

Przedsiębiorca hotelowy ponosi odpowiedzialność nie tylko za rzeczy wniesione, lecz także za powierzony bagażowemu, recepcjonście czy innemu członkowi personelu. Dotyczy to również sytuacji, gdy bagaże zostały im przekazane poza hotelem – na lotnisku, na dworcu czy parkingu. Hotelarz

Ważne! Za rzeczy swoich gości odpowiadają nie tylko hotelarze, lecz także osoby prowadzące podobne zakłady, bez względu na to, jak się one nazywają (np. pensjonaty, sanatoria) i niezależnie od tego, czy obiekty te spełniają wszystkie wymagania administracyjne

byli prowadzeni przez hotel, lecz przez inną firmę, to strony łączyłaby – jak w przypadku zwykłego parkingu strzeżonego – umowa przechowania (należałoby ją oczywiście zawrzeć oprócz umowy hotelowej, choćby w sposób dorozumiany). I niczem nie przeszkadza, że odszkodowanie najczęściej płaci w takich sytuacjach ubezpieczyciel. Jeśli bowiem jego wysokość nie w pełni – zdaniem pokrzywdzonego – pokrywała wartość szkód, mógłby on reszty należności dochodzić od właściciela parkingu.

Na pewno gościowi nie przysługuje odszkodowanie od hotelarza, kiedy samochód zostawił na ulicy lub na hotelowym parkingu niestrzeżonym.

Jeżeli chodzi o obowiązki każdego prowadzącego parking strzeżony, to polegają one na takim sprawowaniu nad nim pieczy, by nikt nieupoważniony nie manipulował przy samochodach tam pozostawionych, nie próbował ich uszkodzić ani ukraść. Wszelkie deklaracje ograniczające do określonej kwoty lub wyłączające odpowiedzialność przedsiębiorcy prowadzącego parking strzeżony są bezzasadne. Jego

Ważne! Jeżeli gościowi hotelowemu skradziono rzeczy w czasie wycieczki, to roszczenia odszkodowawcze powinien skierować bezpośrednio do biura podróży. Dotyczy to zarówno hoteli w kraju, jak i za granicą, o ile umowa została zawarta w Polsce. O kradzieży należy oczywiście zawiadomić hotelarza, by ten mógł przeprowadzić postępowanie wyjaśniające

odpowiedzialność ma charakter ograniczony. I z tego właśnie powodu osoby pilnujące ich odmawiają najczęściej przyjęcia samochodu, w którym np. ktoś wybił już szybę.

Czym innym są rzeczy w samochodzie pozostawionym na parkingu strzeżonym. W chwili zawierania umowy należy zawiadomić prowadzącego go, co pozostaje w aucie. Chodzi o przedmioty stanowiące wyposażenie pojazdu (np. dodatkowe klucze nasadkowe, lewarek, radio, mapy), a także zazwyczaj wożone w czasie wakacji (torby, kurtki, przenośne lodówki, sprzęt sportowy). Jeśli ktoś chce zostawić aparat fotograficzny, kamerę czy pieniądze w dowolnej postaci (gotówkę, czek, karty), to na pewno powinien zawiadomić o tym prowadzącego parking. O ile ten zgodzi się, umowa przechowania może dotyczyć także tych rzeczy, ale zazwyczaj pilnujący samochodów proszą o zabranie cennych przedmiotów. Wówczas odpowiedzialność prowadzącego parking nie dotyczy rzeczy, których nie przyjął na przechowanie i każdy, kto mimo to je zostawił, uczyni to na własne ryzyko.

W wypadku pozostawienia samochodu na parkingu niestrzeżonym, jego ewentualna kradzież lub uszkodzenie rodzi odpowiedzialność jedynie sprawcy, czyli złodzieja lub chuligana. Nawet jeżeli parking niestrzeżony jest płatny, to utrzymujący go obowiązany jest jedynie do utrzymania go w bezpiecznym stanie (np. powinien usuwać dziury w nawierzchni). I tylko gdyby samochód został zniszczony na skutek niedopatrzania, odpowiadałby prowadzący parking.

Za szkody na osobie

Hotel musi zapewnić swym gościom bezpieczeństwo zarówno w pokojach, holach, korytarzach, restauracji, kawiarni, jak i poza budynkiem, ale na przynależnym terenie (na basenie, na kortach, w parku). Obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa polega jednak na konieczności starannego działania (pod tym względem umowa hotelowa nie jest umową rezultatu). Hotelarz odpowiada za niedołożenie należytej staranności, a więc za winę własną lub osób, z których pomocą zobowiązanie wykonuje lub którym wykonanie zobowiązania powierza.

Obowiązek zapewnienia gościom bezpieczeństwa pobytu obciąża jednak samego hotelarza i nie może być przeniesiony na osoby trzecie. Zleceniu innemu przedsiębiorcy utrzymywania w należytym stanie urządzeń, takich jak windy czy baseny, nie zwalnia hotelarza z odpowiedzialności. Przedsiębiorca hotelowy odpowiada za najmniejsze nawet uchybienie obowiązkowi starannego działania. Jest bowiem osobą, która zawodowo trudni się przyjmowaniem gości i powinien mieć wyspecjalizowany personel, a tym samym musi przeciwdziałać wszelkim niebezpieczeństwom mogącym spowodować szkody na osobie klientów.

Niedopatrzania bywają różne – od niewysprzątania łazienek, w których można się poślizgnąć, po nienależyte zabezpieczenie przed pożarem. Niemniej hotelarz ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie gościa, jeżeli wskutek okoliczności, nad którymi powinien panować, nie zapanował i gość dozna szkody pozostającej z tym faktem w normalnym związku przyczynowym. Nie ma podstaw do ponoszenia odpowiedzialności przez hotelarza, gdy nie można mu przypisać żadnej winy, np. jeśli gość hotelowy pośliznął się w wannie na skutek utraty przytomności spowodowanej chorobą, albo złamał rękę spadający z dobrze utrzymanych schodów.

W razie doznania szkody gość hotelowy musi ją udowodnić. Powinien więc o tym fakcie niezwłocznie powiadomić recepcjonistę lub inną odpowiedzialną osobę. Powinien zostać sporządzony protokół, w którym zostaną opisane okoliczności wypadku i skutki. Zazwyczaj potrzebna jest także konsultacja z lekarzem. Zaniechanie tych czynności może utrudniać lub nawet uniemożliwiać dowód, że gość został poszkodowany w hotelu, a nie w innym miejscu.

Niezależnie od roszczeń kontraktowych (wynikających z umowy hotelowej) poszkodowanemu gościowi przysługują roszczenia deliktowe.

Deliktowa odpowiedzialność hotelu za szkody wyrządzone gościowi może opierać się na niemal wszystkich przepisach o czynach niedozwolonych. Mogłaby to być odpowiedzialność na zasadzie winy (np. w razie pogryzienia gościa przez hotelowego psa), a także na zasadzie ryzyka (np. gdyby zawalił się balkon). Hotel odpowiada też za szkodę, której dozna gość w restauracji hotelowej (np. wskutek zatrucia nieswieżym obiadem) lub na basenie (np. gdyby rozciął sobie nogę o wrzuconą tam przez innych gości szklę).

W razie szkody gość hotelowy może żądać pokrycia kosztów leczenia, a w razie utraty zdolności do pracy – odpowiedniej renty i zadośćuczynienia pieniężnego za cierpienia fizyczne i krzywdę moralną. Jeżeli na skutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia gość poniósłby śmierć, roszczenia odszkodowawcze wobec hotelarza miałyby osoby bliskie zmarłego klienta.

Wina hotelarza może polegać także na złym doborze personelu. W razie zarażenia się gościa w hotelu chorobą, przedsiębiorca hotelowy może zostać pociągnięty do odpowiedzialności, jeżeli nie zapobiegł temu w należyty sposób (np. nie były odpowiednio konserwowane urządzenia klimatyzujące lub czyszczone toalety). Gość, który uodowodni zarażenie się chorobą w wyniku pobytu w hotelu, uważany jest za poszkodowanego materialnie. Jednocześnie zostały naruszone jego dobra osobiste (zdrowie). Wówczas hotelarz musi naprawić szkodę wynikłą z nienależytego wykonania zobowiązania i zapłacić odszkodowanie z tytułu spełnienia czynu niedozwolonego. Hotelarz może uchylić się od zapłaty tylko wtedy, kiedy nienależyte wykonanie świadczenia (np. nieutrzymanie klimatyzacji lub rur wodociagowych w dobrym stanie) oraz czyn niedozwolony (spowodowanie choroby) jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi on odpowiedzialności i którym nie zawinił (np. gdy zakażoną wodę prześle do całej miejscowości dostawca).

OBIEKTY HOTELARSKIE

hotele – posiadają co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych; świadczą szeroki zakres usług związanych z pobytem klientów,

motele – hotele położone przy drogach; zapewniają możliwość korzystania z usług motoryzacyjnych, mają parking,

pensjonaty – składają się z co najmniej 7 pokoi; oferują całodienne wyżywienie,

kempingi – obiekty strzeżone, umożliwiające nocleg w namiotach i przyczepach samochodowych, domkach turystycznych; pozwalają na przyrządzanie posiłków i parkowanie samochodów,

domy wycieczkowe – posiadają co najmniej 30 miejsc noclegowych, świadczą minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów; umożliwiają przy tym samoobsługę;

schroniska młodzieżowe – są przeznaczone do indywidualnej i grupowej turystyki młodzieżowej; są dostosowane do samoobsługi klientów;

schroniska – są zlokalizowane poza obszarami zabudowanymi, przy szlakach turystycznych; świadczą minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów,

poła biwakowe – obiekty niestrzeżone, umożliwiające nocleg w namiotach.

KATEGORIE

hotele, motele i pensjonaty – pięć kategorii oznaczonych gwiazdkami,

kempingi – cztery kategorie oznaczone gwiazdkami,

domy wycieczkowe i schroniska młodzieżowe – trzy kategorie oznaczone cyframi rzymskimi.

Tak więc gość, który zachorował na skutek winy hotelarza, może się od niego domagać odszkodowania zarówno za straty, jakie poniósł na koszty leczenia, jak i z tytułu utraty korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody hotelarz nie wyrządził. Chodzi np. o utracone zarobki.

Odpowiada również gość

Warto pamiętać, że odpowiada również gość hotelowy. Hotelarz może od niego dochodzić zapłaty np. z tytułu wyrządzonych szkód w pokoju, a także gdy lokator uchylił się od zapłacenia rachunku czy kwestionując jego wysokość i wyprowadza się bez słowa. Dla zabezpieczenia należności za mieszkanie, utrzymanie i usługi dostarczone korzystającemu z usług hotelu, a także dla zabezpieczenia roszczenia o zwrot wydatków na gościa przysługujące hote-

Ważne! Hotelarza wolno pozwać o:

- odszkodowanie z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania
- odszkodowanie z tytułu czynu niedozwolonego
- zadośćuczynienie wskutek naruszenia dóbr osobistych

larzowi nawet ustawowe prawo zastawu na rzeczach, które ten wniósł ze sobą. Polega to na tym, że hotel może odmówić wydania dobytku klienta do czasu uregulowania przez niego należności. Tyle że w czasie zajęcia ryzyko przypadkowej utraty lub uszkodzenia rzeczy obciąża hotelarza.

Bez względu na bieg wydarzeń związanych z powiadym niezaplaceniem rachunku przez gościa, roszczenia osób prowadzących hotele związane z dochodzeniem należności za mieszkanie, utrzymanie i usługi oraz z tytułu wydatków poniesionych na klienta (np. jeśli zamówił kwiaty) przedawniają się z upływem lat dwóch. ■

Podstawa prawna

- Ustawa z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 93 ze zm.).
- Ustawa z 19 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (t.j. Dz.U. z 2004 r. nr 223, poz. 2268 ze zm.).

To może się przydać

GPS dla kierowcy

GPS-y samochodowe cieszą się coraz większym zainteresowaniem. Kierowcy mogą polecić im wytyczenie najszybszej drogi do celu podróży, a potem wystarczy już tylko stosować się do poleceń nawigatora.

W samochodzie można zainstalować GPS, czyli specjalne urządzenie z przygotowanym oprogramowaniem i zestawem map (szczegóły o urządzeniach tego typu podajemy na stronie A2). Zamiast tego można także umocować palmtopa (mały ręczny komputer) z wbudowanym modulem GPS. Wystarczy wtedy kupić odpowiednie oprogramowanie z zestawem map. Wybierając ten wariant kierowca ma większą dowolność przy wyborze programu i map.

Jak wybrać

Kierując pojazdem, trzeba uważać na drogę. Dlatego przy wyborze urządzenia do nawigacji satelitarnej w pierwszej kolejności warto zwrócić uwagę na łatwość obsługi urządzenia. Im łatwiejsze i bardziej intuicyjne sterowanie, tym mniejsza dekoncentracja w trakcie podróży. Należy także zwrócić uwagę na wielkość wyświetlacza. Zbyt mały utrudni śledzenie trasy w trakcie jazdy. Te dwa czynniki mają duże znaczenie, zwłaszcza gdy wyjeżdżamy do nieznanego miasta, przez które chcemy szybko i sprawnie przejechać. Przy zakupie konkretnego urządzenia warto zasięgnąć języka u kogoś, kto już ma podobny sprzęt do nawigacji. Nie trzeba od razu kupować takiego samego sprzętu, jaki mają znajomi, ale ich uwagi na przykład o dokładności map przy danym produkcie mogą się okazać przydatne. Mapy w takich urządzeniach mogą być bardziej lub mniej dokładne. Na polskim rynku z nawigacją samochodową jest tak, że bardzo dokładnie odwzorowane są ulice w miastach. Jednak w terenie niezabudowanym może się zdarzyć, że urządzenie wyprowadzi kierowcę w pole. Jednak zarówno oprogramowanie, jak i same mapy są ciągle udoskonalane i takich problemów jest już coraz mniej. Przy wyborze istotne jest również to, czy zależy nam na mapie np. całej Europy, czy tylko jej części. Na rynku można spotkać wiele różnych opcji.

Trasa w trójwymiarze

Niektóre z urządzeń mają oprogramowanie pozwalające widzieć trasę nie tylko w postaci mapy i punktu, który przesuwa się wraz z poruszającym się pojazdem. Są już systemy, które pozwalają widzieć trasę w trójwymiarze. Takie udogodnienie nie jest może konieczne, ale z pewnością niektórym kierowcom się ono przyda. Szczególnie podczas podróży w całkowicie nieznanym rejonie obraz ukształtowania terenu i budynków pozwoli na dokładniejszą orientację.

Systemy nawigacji samochodowej zmieniają się m.in. w zależności od potrzeb ich użytkowników. W niektórych samochodach sami producenci montują już takie systemy, które na bieżąco przekazują informacje o ruchu w mieście. W ten sposób można ominąć korki, roboty drogowe. Część takich systemów potrafi również sama zaproponować trasę, np. z domu do pracy, gdy okaże się, że na drodze, którą zwykle przemierzamy, doszło do kolizji i są utrudnienia. W przypadku niektórych prostszych systemów można ściągnąć z internetu pliki z informacjami o tym, gdzie zazwyczaj bywają utrudnienia w ruchu. Takie dane także pozwolą kierowcy na sprawniejsze poruszanie się w mieście. ■

ŁUKASZ KULIGOWSKI

Bezpieczne wakacje

Nad wodą

O bezpieczeństwo nad wodami dba Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe. To jednak nie wystarczy, aby uniknąć zagrożeń. Wiele zależy od rozsądku samych kąpielących się i ich opiekunów. Zasady bezpieczeństwa podczas wypoczynku nad wodą przedstawia na swoich stronach internetowych np. Powiatowa Komenda Policji w Żywcu. Oto one.

Rady dla każdego...

- Pływać jedynie w miejscach strzeżonych przez ratowników WOPR.
- Zawsze sprawdź wodę i warunki atmosferyczne przed kąpielą.
- Pływać jedynie w oznaczonych miejscach.
- Zawsze pływać ze znajomymi, przyjaciółmi, rodzicami.
- Czytaj wszystkie instrukcje i informacje dotyczące warunków kąpeli oraz przestrzegaj znaków umieszczonych przy zbiornikach wodnych.
- Nigdy nie nurkuj w wodzie (nie skacz na głowę!), jeżeli nie znasz jej głębokości.
- Pływaj z prądem, nie próbuj pływać pod prąd.
- Nigdy nie wrzucaj i nie wpychaj do wody stojących na pomoce znajomych lub przyjaciół.
- Przed kąpielą zorientuj się, gdzie znajduje się stanowisko ratowników i pomieszczenie pierwszej pomocy.
- Jeśli zamierzasz skorzystać ze sprzętu pływającego, pamiętaj o zabraniu kamizelek ratunkowych.
- Jeśli masz zamiar kapać się w basenie przydomowym, pamiętaj, aby obserwowana cię osoba umiejąca dobrze pływać.
- Nie skacz do wody po długotrwałym opalaniu się.
- Nie wchodzić do wody po fałszywych alarmach.
- Nie wchodzić do wody tuż po zjedzeniu posiłku.
- W razie zagrożenia wzywaj pomocy.
- Nie utrudniaj kąpeli innym. Bezpieczna kąpiel zależy tylko od ciebie!

...i dla grup

- Kąpiel grup w jeziorze i nad morzem może odbywać się tylko w miejscu uprzednio zbadanym i ściśle oznaczonym. Podczas kąpeli w morzu na plaży muszą być obecni: wychowawca, pielęgniarka i ratownik. Przed rozpoczęciem zajęć w wodzie należy:
- Zapoznać uczestników z regulaminem kąpieliska.
 - Wywiesić regulamin na tablicy ogłoszeń w ośrodku.
 - Ustalić grafik kąpeli dla poszczególnych grup.
 - Kąpiel może odbywać się tylko pod kontrolą ratownika lub innej osoby, posiadającej odpowiednie uprawnienia. Podstawowe zasady kąpeli grupowej są następujące:
 - Należy odliczyć liczbę kąpielących się.
 - Grupa nie powinna przekraczać 15 osób.
 - Warto przyjąć oznakowanie grupy (czepki, chusty, narekawkki).
 - Trzeba ustalić sposób porozumiewania się, np.:
 - jeden gwizdek - uwaga,
 - dwa gwizdki - będę mówił lub liczył,
 - trzy gwizdki - wyjście.
 - Wyznaczona grupa może wchodzić do wody i wychodzić z niej tylko na sygnał podany przez osobę kierującą kąpielą.
 - W przypadku złego samopoczucia, bólu lub zawrotu głowy, a także innych dolegliwości należy natychmiast wyjść z wody i powiadomić o tym kierującego kąpielą.
 - Trzeba ustalić czas kąpeli w zależności od temperatury wody i zorganizować dodatkową asekurację, np. obserwacja kąpielących się przez następną grupę.
 - Po wyjściu z wody należy odliczyć liczbę kąpielących się. Odbiór grupy podpisuje wychowawca w dzienniku pracy ratownika. W przypadku zaawanszenia tonięcia, należy natychmiast alarmować ratownika. W miarę możliwości należy udzielić pomocy potrzebującemu. ■

Za co odpowiada biuro podróży

Biura podróży odpowiadają wobec swoich klientów z powodu niewykonania umów, jak i kiedy dopuszczają się czynów niedozwolonych. Odpowiadają za swoich pracowników, a także za osoby trzecie, niezatrudnione u nich. Klient musi udowodnić szkodę, jakiej doznał, i jej rozmiar.

DOBROMIŁA NIEDZIELSKA-JAKUBCZYK
dobromiła.niedzielska@infor.pl

Biurow podróży to określenie potoczne. Tymczasem ustawa o usługach turystycznych, czyli podstawowy obok kodeksu cywilnego akt prawny regulujący stosunki touroperatorów z klientami, dzieli tych przedsiębiorców na trzy grupy. Każdej przypisuje inną rolę i odmienny zakres odpowiedzialności. I dlatego właśnie ważne jest precyzyjne określenie w umowie, kim jest strona oferująca usługi turystyczne.

- Organizator turystyki, czyli touroperator, przeważnie oferuje usługi kompleksowe - transport, noclegi, wyżywienie, wycieczki i inne rozrywki w miejscu, do którego klienci mieliby wyjechać i stosowną opiekę; przy czym odpowiada za wszystko.
- Pośrednik wyszukuje odpowiednią usługę zgodnie z zamówieniem klienta - np. dojazd lub zakwaterowanie; jego odpowiedzialność jest ograniczona; musi on dołożyć należytej staranności, by umowa klienta była wolna od wad i korzystna dla niego, dlatego taki przedsiębiorca powinien negocjować upusty cenowe i informować o nich.
- Agent turystyczny zawsze reprezentuje innego przedsiębiorcę, np. linie lotnicze. Uzyskuje prowizję od każ-

dego konsumentów (np. pracodawca - spółka z o.o. - umawia się o usługę na rzecz pracowników, kupując dla nich wycieczkę). Zawarcie z biurem umowy o podróż następuje przez podpisanie zgłoszenia na wycieczkę wyjazdową. Jeżeli uczestnik imprezy jest dzieckiem i tym samym nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych, owo zgłoszenie podpisuje za niego przedstawiciel ustawowy (rodzic).

Organizator turystyki nie może żądać od klienta żadnych kwot z tytułu odstąpienia od umowy poza uzasadnioną opłatą manipulacyjną, kiedy klient odstępując od umowy wskaże osobę spełniającą warunki udziału w imprezie turystycznej, której przekazuje uprawnienia i która przejmie obowiązki wynikające z umowy. W takim wypadku touroperator powinien zwrócić wszystko, co klient wpłacił.

Umowy o świadczenia usług turystycznych polegających na organizowaniu wycieczek wymagają formy pisemnej. Biuro podróży, które proponuje imprezy lub usługi turystyczne udostępniając klientom broszury, musi wskazać w nich dokładnie i zrozumiale:

- cenę imprezy lub usługi albo sposób jej ustalenia,
- miejsce pobytu lub trasę imprezy,
- rodzaj, klasę, kategorię lub charakterystykę środka transportu,
- położenie, rodzaj i kategorię obiektu zakwaterowania, wg przepisów kraju pobytu,
- liczbę i rodzaj posiłków,
- program zwiedzania i atrakcji turystycznych,
- kwotę lub procentowy udział zaliczki w cenie imprezy turystycznej lub usługi oraz termin zapłaty całej należności,
- termin zawiadomienia klienta o ewentualnym odwołaniu imprezy turystycznej z powodu niewystarczającej liczby zgłoszeń, jeżeli realizacja usługi zależy od tego, że będzie określona grupa chętnych,
- podstawę umowy i konsekwencje prawne z niej wynikające.

Biuro podróży powinno też podać klientowi - przed zawarciem umowy - ogólne informacje o przepisach paszportowych i wizowych oraz o przeciwwskazaniach zdrowotnych. Powinno także zwrócić uwagę klienta na możliwości ubezpieczenia się od kosztów rezygnacji z udziału w imprezie i ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz kosztów leczenia.

Organizator turystyki musi przed rozpoczęciem imprezy podać:

- nazwisko lub nazwę swego lokalnego przedstawiciela, do którego klient może zwracać się w razie trudności, a także jego adres i numer telefonu,
- gdy chodzi o imprezę dla dzieci - informację o możliwości bezpośredniego kontaktu z dzieckiem lub osobą odpowiedzialną w miejscu pobytu dziecka,
- planowany czas przejazdu, miejsca i czas postojów.

Ograniczenie odpowiedzialności może wynikać jedynie z:

- przepisów obowiązujących w kraju pobytu (w odniesieniu do usług świadczonych przez miejscowych usługodawców),
- postanowień umów międzynarodowych,
- przepisów szczególnych.

Sporo znaczenie w stosunkach między biurami podróży a klientami mają ogólne warunki uczestnictwa w imprezach turystycznych. Obok programu imprezy stanowią trzon umowy. Określają bowiem jej zasady i warunki, takie jak skutki prawne odwołania imprezy przez biuro podróży, zmiany warunków i rezygnacji, a także postanowienia dotyczące wykonania umowy, obowiązków uczestników, odpowiedzialności za wyrządzone szkody oraz postępowania reklamacyjnego. I jeśli ogólne warunki nierównomiernie za-

bezpieczają interesy stron, zapewniając biurowi nieproporcjonalnie duże korzyści, klient może wystąpić do sądu o uznanie takich postanowień za bezskuteczne. Nie może jednak tego uczynić później niż po miesiącu od wykonania umowy.

Pojedyncze świadczenie

Umowa o pojedyncze świadczenie może dotyczyć rezerwacji hotelu, samochodu, załatwienia wiz czy biletów na samolot. Biuro podróży na podstawie udzielonego mu zlecenia ułatwia klientowi zawarcie umów z innymi przedsiębiorcami i za to pobiera wynagrodzenie. Biuro-zleceniobiorca nie jest jednak stroną takich umów. Nie odpowiada więc za ich rezultat, zobowiązane jest natomiast do dołożenia należytej staranności. I gdyby jej nie dołożyło, można by mówić o winie touroperatora, która mogłaby prowadzić do pociągnięcia go do odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę.

Ważne! Postanowienia umów zawieranych przez biuro podróży nie mogą być mniej korzystne dla klientów niż przewiduje ustawa o usługach turystycznych, w przeciwnym razie są nieważne

Jak umowę o usługi podobną do zlecenia traktuje się załatwienie wizy. W takich sytuacjach biuro odpowiada za jej prawidłowość (zgodność z nazwisk, dat, przejść granicznych).

Biuro podróży odpowiada też za udzielone informacje. Powinny one być rzetelne i nie mogą wprowadzać klienta w błąd.

Z umowy o podróż

Po to, by można było mówić o odpowiedzialności biura podróży za szkodę wyrządzoną klientowi, musi on ponieść szkodę wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, albo z powodu dopuszczenia się przez pracowników biura czynu niedozwolonego. Ciężar udowodnienia szkody i jej wysokości spoczywa na poszkodowanym. I tu nierzadko pojawia się problem. Trudno bowiem często znaleźć podstawę domagania się zadośćuczynienia, np. za szkodę moralną w razie zmarnowanego wypoczynku. Bywa też, że zarówno strony, jak i sąd nie mają wątpliwości, że klient poniósł szkodę, ale trudno jest określić jej wysokość. Z reguły obejmuje ona poniesione straty, czasem także utracone korzyści. Może być również szkodą na osobie (np. w razie uszkodzenia ciała). Tę ostatnią relatywnie łatwo jest udowodnić, podobnie jak dowiedzieć uszczerbek w mieniu, kiedy chodzi o kradzież, uszkodzenie lub zniszczenie rzeczy, albo w razie poniesienia przez turystę dodatkowych wydatków.

Biuro podróży nie może odpowiadać za szkody, które nie pozostają w ogóle w związku przyczynowym z nienależnym wykonaniem jego zobowiązania.

W skład umowy o podróż wchodzi elementy różnych umów. Niektóre z nich zobowiązują biuro tylko do dołożenia należytej staranności, inne do osiągnięcia rezultatu. Do pierwszej grupy zalicza się zlecenie i umowa przechowania. Zarówno zleceniobiorca, jak i przechowawca nie odpowiadają za szkodę, jeżeli spełniają swoje zobowiązanie dołożyli należytej staranności. Podobny charakter ma obowiązek zapewnienia uczestnikowi wycieczki bezpieczeństwa. Nie ma podstaw, by widzieć tu umowę rezultatu. Natomiast umowa przewozu jest umową rezultatu. Co więcej, biuro podróży, realizując program wycieczki, wykonuje umowę o dzieło, także umowę rezultatu. Jeżeli w takim wypadku nie osiągnie go, narazi się na konieczność

Organizator turystyki powinien poinformować o zagrożeniach życia i zdrowia na odwiedzanych obszarach

dej zawartej z klientem umowy i to nie on, lecz ten przedsiębiorca, którego reprezentuje, odpowiada za wady umowy, względnie za jej niewykonanie.

Umowy z klientami

Biuro podróży zobowiązuje się świadczyć usługi turystyczne na rzecz klientów. Mogą to być pojedyncze świadczenia lub imprezy turystyczne zawierające co najmniej dwie usługi tworzące jednolity program za jedną cenę. Powinny wówczas obejmować co najmniej nocleg lub przewóz albo jedną z tych usług związaną z innymi.

Biuro podróży może działać we własnym imieniu, organizując wycieczkę lub jako agent przewoźników, hotela-

Ważne! Usługa turystyczna to nie tylko zorganizowane przez biuro podróży wycieczki lub wczasy w kraju lub za granicą. Może się na nią składać również pojedyncze świadczenie - np. rezerwacja hotelu, wynajęcie kwatery, załatwienie formalności paszportowych lub wizowych, sprzedaż biletów na samolot, pociąg czy autobus

rzy czy nawet innych biur podróży. Może też - przyjmując zlecenie klienta - reprezentować obie strony. Relacja między stronami umowy jest o tyle ważna, że wpływa na odpowiedzialność biura za szkodę powstałą wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania usługi.

Umowę o usługi turystyczne może zawrzeć z biurem podróży ktoś, kto pragnie uzyskać świadczenie dla siebie lub inna osoba, również prawna, na

zapłaty odszkodowania, niezależnie od swej winy. Wina biura podróży jest natomiast bez znaczenia, gdy będzie ono odpowiadało za uszkodzenie rzeczy klienta wniesionej do hotelu.

Granice odpowiedzialności

Odpowiedzialność biura podróży za szkody wyrządzone klientowi może mieć charakter i kontraktowy, i deliktowy. Czynny niedozwolony wchodzi w grę przede wszystkim, gdy zostanie wyrządzona szkoda na osobie lub w mieniu w trakcie przewozu autokarem biura podróży, albo gdy szkoda nastąpi wskutek zaważenia się ścianą w hotelu. Samoistna odpowiedzialność deliktowa (z wyłączeniem kontraktowej) są jednak rzadkie. Częściej występuje zbieg obu rodzajów odpowiedzialności. Jest tak np. gdy touroperator naruszy ogólnie obowiązujące zasady postępowania. Przykładem może być wyrządzenie szkody na osobie, które jest czynem niedozwolonym

Ważne! Organizator turystyki nie może w umowie ani przez inną czynność prawną wyłączyć lub ograniczyć swojej odpowiedzialności za niewykonanie czy nienależyte wykonanie umów zawartych z klientami

bez względu na to, że powstała ona przede wszystkim na skutek nienależytego wykonania umowy.

Za świadczących usługi

Touroperator w imieniu o podróży zobowiązuje się w swoim imieniu wobec klienta do wielu świadczeń (przewozu, zakwaterowania, wyżywienia, realizacji określonego programu, zapewnienia przewodników, opieki pilota) stanowiących całość wycieczki.

Przy realizacji tych świadczeń posługuje się osobami trzecimi, niezatrudnionymi w biurze, działającymi w kraju i za granicą. Zwykle są to pracownicy lub właściciele innych biur podróży, albo przedsiębiorstw transportowych czy hoteli. Za szkody wyrządzone przez te osoby przy wykonywaniu zleconych biuru usług, zwłaszcza za szkody na osobie i w mieniu klientów większość organizatorów podróży stara się nie ponosić odpowiedzialności i zastrzega to w oferowanych ogólnych warunkach uczestnictwa stanowiących część umowy. Warto jednak pamiętać o postanowieniach Dyrektywy Rady WE z 1990 roku o podróżach turystycznych. Zgodnie z nią biuro podróży odpowiada wobec klienta za należyte wykonanie zobowiązań wynikających z umowy niezależnie od tego, czy były one wykonywane przez samo biuro, czy przez inne osoby świadczące usługi. Klauzule wyłączające lub ograniczające tę odpowiedzialność są niedopuszczalne.

Klauzule umowne, w których biura podróży próbują ograniczyć lub wyłączyć swoją odpowiedzialność, sądy przeważnie uznają za nieważne.

Za działania i zaniechania osób trzecich (przewoźników, prowadzących hotele, restauracje czy inne biura podróży) touroperator odpowiada więc jak za własne działania i zaniechania. Nie są natomiast osobami trzecimi piloci wycieczek, którzy występują w imieniu biura podróży wobec klientów i wobec usługodawców udzielających świadczeń turystycznych klientom biura. Ich działalność traktowana jest jako działalność samego biura. Ich wina jest winą samego biura podróży. Takie rozwiązanie wydaje się zasadne, ponieważ uczestnik wycieczki zwykle nie ma wpływu na dobór tych osób. Zawiera umowę w zaufaniu do swego bezpośredniego kontrahenta i sądzi, że ten

należyte wykona zobowiązanie. I jest mu obojętne, czy touroperator umowę wykona sam, czy przy pomocy innych osób. Posłużenie się osobami trzecimi nie może jednak wpływać na pogorszenie sytuacji klienta. Ryzyko to ponosi i powinno ponosić biuro podróży. Nie

Ważne! Biura podróży nie mogą tłumaczyć się nieznajomością trasy turystycznej, hotelu, środka transportu, terminu odlotu samolotu, przepisów paszportowych, wizowych, warunków panujących w krajach, do których organizują wycieczki lub oferują klientom pojedyncze świadczenia

może ono wobec tego wobec uczestnika wycieczki zaślaniać się dowodem, że wykonanie zobowiązania powierzyło w całości lub w części innym osobom mającym odpowiednie kwalifikacje. Poza tym klient biura podróży nie wchodzi w żadne stosunki umowne z osobami trzecimi i najczęściej jest pozbawiony możliwości faktycznego dochodzenia szkody, nawet jeśli szkoda ta ma również charakter deliktowy. Przeważnie odległość od kraju, w którym wyrządzono szkodę, koszty dochodzenia należności, brak znajomości obcego prawa czy nieznajomość miejscowego języka stają temu na przeszkodzie. Biuro podróży natomiast, dysponując stałymi kontaktami handlowymi i wykwalifikowanym personelem, ma nieporównanie większą łatwość realizacji swych praw regresowych.

Biuro podróży nie może zwolnić się od odpowiedzialności za osoby trzecie dowodem braku winy w nadzorze lub wyborze. Taka odpowiedzialność wykluczona jest jedynie wtedy, kiedy szkoda wynika przy okazji wykonywania zobowiązania przez te osoby. ■

Za co odpowiadają przewoźnicy

Na urlop możemy wjechać własnym samochodem albo skorzystać z usług przewoźnika. Gdy podróżujemy koleją, samolotem, korzystamy z transportu morskiego czy drogowego, przewoźnik ponosi odpowiedzialność za przewożone osoby i ich rzeczy.

MALGORZATA PIASECKA-SOBKIEWICZ
malgorzata.piasecka@infoprl

Abym przemieścić się z jednego miejsca w drugie albo przewieźć rzeczy, korzystamy z różnych środków transportowych. Za tę usługę musimy zapłacić wynagrodzenie przewoźnikowi, który zawodowo wykonuje tę działalność. Umowa o świadczenie usług transportowych jest bowiem umową odpłatną.

Przewoźnik odpowiada za przewożone osoby lub rzeczy, za to, że nie wykonał lub nienależyte wykonał swoje obowiązki określone w umowie, oraz szkodę, którą wyrządził kontrahentowi.

Przewoźnikiem jest osoba fizyczna lub prawna, która prowadzi firmę transportową. Jest to firma, która ma prawo – na podstawie przepisów administracyjnych – wykonywać działalność przewozową w sposób stały i zarobkowy.

W imieniu przewoźnika może również działać agent. W dodatku przewoźnik nie musi być nawet właścicielem ani samoistnym posiadaczem środka transportu, którym świadczy usługi. Przewozić może nawet wynajętym taborem transportowym.

Umowę z przewoźnikiem zawiera sam podróżny, czyli pasażer, albo inna osoba, która działa na jego rzecz. Może to być na przykład biuro podróży, albo inny organizator przewozu.

Natomiast wówczas gdy transportowane są tylko rzeczy, umowę z przewoźnikiem zawiera wysyłający, czyli nadawca tych rzeczy, bądź frachtujący. Może to zrobić osobiście, albo przez przedstawiciela lub spedytora. W dodatku wysy-

lający nie musi być właścicielem rzeczy, które nadaje do przewozu.

W umowie z przewoźnikiem należy określić miejsce, do którego powinny zostać przewiezione osoby i rzeczy, trasę przewozu, przedmiot przewozu (tzn. co będzie przewożone lub kto), środek transportu oraz wynagrodzenie przewoźnika. Umowa przewozu może też zawierać różne dodatki postanowienia, na przykład dotyczące zważenia rzeczy, załadowania ich lub wyładowania, a także terminu dostawy.

Żądania pasażera

Przewoźnik ma obowiązek przewieźć podróżnego określoną trasą, albo do wskazanego miejsca przeznaczenia. Jeżeli przewozi rzeczy, to powinien dostarczyć je do miejsca przeznaczenia, a następnie wydać je odbiorcy w całości, w stanie nie pogorszonym i we właściwym terminie.

Ma też obowiązek naprawić szkodę, którą poniósł pasażer, bo powstała w wyniku niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Od odpowiedzialności tej będzie zwolniony tylko wówczas, gdy niewykonanie lub nienależyte wykonanie usługi zostało spowodowane następstwem okoliczności, za które przewoźnik nie ponosi odpowiedzialności.

Przewoźnik powinien zapewnić podróżnym odpowiedni transport, który gwarantuje im wygodę, bezpieczeństwo i higienę podczas podróży.

Powinien też zapewnić przestrzeganie przepisów porządkowych przez podróżnych, aby pozostałym osobom korzystającym z przewozu zapewnić należyłą obsługę, wygodę i odpowiednie warunki bezpieczeństwa i higieny. Dlatego może nie dopuścić do przewozu, a nawet usunąć z środka transportu osoby zagrażające bezpieczeństwu lub porządkowi, uciążliwe dla pozosta-

łych podróżnych, a także odmawiając opłaty za przejazd.

Bagaż podróжного

Podróżny może ze sobą zabrać bagaż do środka transportowego albo oddać go do przewozu jako przesyłkę bagażową.

W bagażu nie może mieć rzeczy, których przewóz jest zabroniony na podstawie odrębnych przepisów, rzeczy niebezpiecznych, lub które mogą wyrządzić szkodę osobie albo mieniu, a także zwłok lub szczątek zwłok ludzkich. Gdyby przewoźnik miał uzasadnione podejrzenie, że takie rzeczy znajdują się jed-

Przewoźnik powinien ułatwić korzystanie z transportu, punktów odpraw, przystanków i peronów niepełnosprawnym i poruszającym się na wózkach inwalidzkich

nak w bagażu podróжного, to wówczas może sprawdzić jego zawartość. Podróżny powinien być obecny przy tym sprawdzaniu. Jeżeli jednak sam się zgłosi i nie będzie można go odszukać, to wówczas przewoźnik sprawdza tę przesyłkę w obecności innych osób.

Za bagaż, który podróżny przewozi ze sobą, tzn. bagaż podręczny, przewoźnik odpowiada tylko wówczas, gdy szkodę spowodowała wina umyślna lub rażąca niedbalstwu przewoźnika. Odpowiedzialność przewoźnika jest więc w tym przypadku zawężona, ponieważ przyjmuje się, że pieczę nad przewożonym bagażem podręcznym sprawuje podróżny.

Bezpieczne wakacje

W górach

Wskazówki bezpiecznych wędrowek w górach znajdziemy m.in. na stronach internetowych Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego.

Co trzeba wiedzieć...

Zgodnie z zaleceniami GOPR, przed wyprawą należy zebrać informacje na temat:

- przebiegu szlaku turystycznego, którym będziemy się kierować – czy stokiem leśnym, grzbietami czy halami itp.
- sieci schronisk turystycznych
- czasu marszu od planowanego punktu wyjścia do punktu docelowego
- lokalizacji obiektów, które mogą stanowić awaryjne schronienie na szlaku w przypadku załamania się pogody – szalasy, schrony, koleby, leśniczówki itp.
- drogi odwrotu, jeżeli podejmiemy decyzję o skróceniu wędrowki (z uwagą na deszcz, mgłę, burzę)
- wysokości nad poziomem morza, na jaką będziemy musieli podejść i wdrożyć, oraz różnice wzniesień na podejściach i zejściach w czasie wędrowki.

O aktualnych warunkach w górach i na szlakach można dowiedzieć się w placówkach GOPR. Trzeba też zostawić informacje o sobie. Należy zostawić w miejscu pobytu wiadomość o trasie wycieczki i przewidywanej godzinie powrotu. O zmianie planów dobrze jest zawiadomić GOPR (w Tatrach – TOPR).

...i zabrać

Wskazane jest zabranie telefonu komórkowego (z naładowaną baterią). Powinien być przynajmniej jeden telefon na grupę, a do jego należy wprowadzić numery telefonów alarmowych GOPR. Poza tym należy zadbać o odpowiednie i wygodne obuwie oraz plecak, w którym niezależnie od pory roku i pogody winny znajdować się m.in.: czapka i rękawiczki, zapasowe skarpetki i koszula, ubranie przeciwdeszczowe, wiatrochronne, płachta, podręczna apteczka, latarka, zapalaki.

Na szlaku

GOPR radzi, aby na wędrowkę w góry ruszać rano, gdyż pogoda psuje się zwykle wczesnym popołudniem. W przypadku zagubienia szlaku turystycznego przy dobrej pogodzie na poszukiwania drogi powinny wyjść 2-3 osoby, a reszta grupy czekać na ich powrót. Niedopuszczalne jest rozjeżdżanie się wszystkich w poszukiwaniu szlaku – alarmuje GOPR. Natomiast przy złych warunkach atmosferycznych (mgła, deszcz) należy: ustalić kierunek, z którego przyszlizmy, ustalić, na jakiej formacji górskiej się znajdujemy, ustalić, w którym miejscu i w jakim czasie mieliśmy ostatni znak turystyczny na szlaku i najlepiej zawrócić właśnie do tego miejsca.

Drogi odwrotu z planowanej trasy wycieczki, zwłaszcza w Tatrach, mogą być wybrane jedynie znakowanymi szlakami turystycznymi, gdyż inaczej staną się pułapką, a nie drogą do schroniska czy domu.

Najlepiej w grupie

Wycieczkę w góry lepiej odbyć w grupie. Jak podkreśla GOPR, poszukiwanie samotnego turysty w górach jest trudniejsze od znalezienia czterolistnej koniczyny. W razie wypadku czy innego poważnego zdarzenia zasada jest niepozostawianie poszkodowanego bez opieki, nawet jeżeli miałby być to tylko kontakt głosowy. Jeżeli warunki terenowe uniemożliwiają udanie się na pomoc, należy wezwać ją międzynarodowym sygnałem, którym jest jakikolwiek sygnał optyczny lub akustyczny powtarzany sześć razy na minutę (co 10 sekund), po czym następuje jedna minuta przerwy. Odpowiedź o zrozumieniu sygnału to taki sam sygnał, lecz trzy razy na minutę, po czym 1 minuta przerwy. Ten sposób należy stosować w tych partiach górskich, z których turysta będzie widoczny i słyszalny. Więcej o zachowaniu w górach i pomocy na stronie www.gopr.pl ■ **iwa**

Ze strony MSZ

10 tys. euro do zgłoszenia

Podróżni wyjeżdżający za granicę powinni pamiętać o konieczności zgłaszania na granicy posiadania dużej gotówki. Tego lata dosyć nowe obowiązki z tym związane.

Od 15 czerwca 2007 r. podróżni wjeżdżający na terytorium Unii Europejskiej lub wyjeżdżający z niej są zobowiązani do zgłaszania organom celnym posiadanej przy sobie gotówki w kwocie równej lub wyższej niż 10 tys. euro, a także jej ekwiwalentu w innych walutach lub łatwo zbywalnych aktywach, np. akcje, obligacje, czek podróżny itp.

Kontrola przepływu

Informacje o obowiązku zgłoszenia gotówki, której wartość wynosi co najmniej 10 tys. euro, podało na swoich stronach internetowych Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Z komunikatu na ten temat wynika, że zgodnie z rozporządzeniem unijnym obowiązek zgłoszenia odnosi się do przwozu lub wywozu środków płatniczych przez granicę zewnętrzną Unii Europejskiej. Trzeba jednak wiedzieć, że w niektórych państwach członkowskich (w tym w Polsce) konieczność wypełnienia zgłoszenia dewizowego dotyczy także pasażerów tranzytowych oraz takich, którzy przekraczają granicę państwową nawet w ruchu wewnątrzunijnym.

W komunikacie wyjaśniono, że powyższe obowiązki są konsekwencją ujednolicenia przepisów prawnych w celu wprowadzenia na terytorium Unii wspólnego podejścia do kontroli przepływu gotówki z lub do państw wspólnoty. Podkreślono, że uzupełniają one unijną dyrektywę o praniu pieniędzy, która umożliwia monitorowanie transakcji dokonywanych przez instytucje kredytowe i finansowe.

Kary grzywny

Co w praktyce wynika z tych obowiązków? Na stronach MSZ czytamy, że uprawnione organy wszystkich państw Unii na podstawie nowych przepisów mogą zatrzymywać niezgłoszone środki pieniężne oraz podejmować działania przeciwko osobom, które nie zgłasza gotówki w kwocie 10 tys. euro lub wyższej. Nie ma z góry określonych kar, gdyż wysokość i charakter nakładanych sankcji pozostają w gestii poszczególnych państw członkowskich UE. Wiadomo natomiast, że kary mogą być pieniężne (grzywny w różnej wysokości), ale nie tylko. Przewiduje się, że w określonych przypadkach mogą być zastosowane sankcje pozbawienia wolności. Państwa członkowskie zobowiązane są do gromadzenia informacji zebranych na podstawie składanych deklaracji lub będących wynikiem przeprowadzonych kontroli i udostępniania ich organom zajmującym się zwalczaniem prania pieniędzy i finansowania terroryzmu. W przypadku zaistnienia przesłanek, że przewóz gotówki lub innych środków płatniczych ma związek np. z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu, państwa członkowskie mogą wymieniać się takimi informacjami.

Ponadto wyjaśniono, że wprowadzane przepisy nie zmieniają dotychczas obowiązującego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obowiązku zgłaszania przy przekraczaniu granicy gotówki w kwocie równej lub przekraczającej 10 tys. euro. W komunikacie zwrócono uwagę polskim podróżnym, aby w związku z nowymi zasadami unijnymi pamiętali oni o jednolitym obowiązku dokonania takiego zgłoszenia na terytorium wszystkich państw Unii Europejskiej. ■ **Oprac. iw**

Natomiast za rzeczy przewożone przez pasażera pod własnym nadzorem przewoźnik odpowiada na takich zasadach jak za przesyłkę wówczas, gdy podróżny umieścił je bez możliwości sprawowania nad nimi stałego nadzoru w miejscu, które mu wskazał, albo w miejscu do tego przeznaczonym. Wysokość odszkodowania, które w takim przypadku płaci przewoźnik za utracone rzeczy nie może przewyższać zwykłej wartości rzeczy.

Odpowiedzialność za rzeczy przewożone przez podróżnego pod własnym nadzorem ponosi też przedsiębiorstwo, które eksploatuje środki transportowe ze środków przeznaczonymi do spania. Odpowiada jedynie za rzeczy zwykle wnoszone do takich pomieszczeń przez pasażerów.

Przewoźnik oraz prowadzący to przedsiębiorstwo nie odpowiadają za utratę pieniędzy, papierów wartościowych, cennych przedmiotów, kosztowności, przedmiotów mających wartość naukową lub artystyczną.

Wyjątek od tej zasady ma miejsce wówczas, gdy szkoda wynika z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa przewoźnika.

Natomiast pieczę nad bagażem, który został mu powierzony (czyli innym bagażem niż podręczny), sprawuje przewoźnik. Dlatego płaci odszkodowanie za jego utratę, ubytek lub uszkodzenie w czasie od przyjęcia do przewozu aż do wydania odbiorcy. Przewoźnik odpowiada jedynie za szkody, które powstały od momentu, gdy przy-

Przewoźnik wydaje przesyłkę posiadaczowi kwitu bagażowego, nie musi sprawdzić, czy ma prawo ją odebrać

ją bagaż do przewozu do wydania go odbiorcy.

Wysyłając rzeczy, podróżny powinien podać odbiorcy swój adres oraz adres odbiorcy. Musi też wskazać miejsce przeznaczenia oraz oznaczyć przesyłkę według rodzaju, ilości oraz sposobu opakowania. Gdyby zaś znajdowały się w niej rzeczy szczególnie cenne, to wówczas powinien podać ich wartość. Informacje te może przekazać przewoźnikowi w dowolnej formie, na przykład: ustnie, telefonicznie lub na piśmie. Natomiast na żądanie przewoźnika wysyłający powinien wystawić list przewozowy na piśmie.

Może się zdarzyć, że odbiorca odmówi przyjęcia przesyłki. Przewoźnik powinien o tym niezwłocznie zawiadomić wysyłającego. Taki obowiązek ma również wówczas, gdy z jakichś przyczyn nie może doreczyć przesyłki odbiorcy.

Zawiadomiony o problemach z doreczeniem wysyłający powinien poinformować przewoźnika, co ma zrobić z tą przesyłką. Na przykład: może sprostować adres odbiorcy albo dołączyć brakujące dokumenty, wskazać innego odbiorcę albo inne miejsce odbioru przesyłki. Jeżeli w odpowiednim czasie tego nie zrobi, to przewoźnik może oddać przesyłkę na przechowanie albo ją inaczej zabezpieczyć i poinformować o tym wysyłającego i odbiorcę.

Przesyłki bagażowe

Rzeczy, które podróżny oddaje do przewozu jako przesyłkę bagażową, przewoźnik przyjmuje w punktach od-

przesyłki i opłacenia należności wydaje podróżnemu kwit bagażowy.

Na kwicie bagażowym przewoźnik podaje dane, które są niezbędne do ustalenia tożsamości przesyłki oraz wysokości należności przewozowych. Natomiast załadunek przesyłki bagażowej odbywa się w wyznaczonych przez przewoźnika punktach odprawy. Przesyłka może być jednak nadawana bezpośrednio do środka transportu. Przewoźnik może ją również wydawać odbiorcy bezpośrednio z tego środka transportu.

Przewoźnik ma prawo odmówić przyjęcia przesyłki bagażowej wówczas, gdy zawiera ona rzeczy, które ze względu na ich stan albo właściwości mogą zostać podczas przewozu zniszczone albo uszkodzone, ponieważ nie są opakowane albo ich opakowanie nie jest wystarczające. Gdyby jednak mimo braku odpowiedniego opakowania przewoźnik zdecydował się przyjąć taką przesyłkę bagażową, to wówczas powinien o tym zrobić odpowiednią wzmiankę w kwicie bagażowym.

Oddając do przewozu przesyłkę bagażową, podróżny deklaruje jej wartość. Może podać wartość całej przesyłki albo każdej sztuki oddzielnie. Obowiązuje przy tym zasada, że deklarowana wartość przesyłki nie może być wyższa od jej rzeczywistej wartości. Przewoźnik ma nawet prawo sprawdzić, czy deklarowana wartość przesyłki jest zgodna z rzeczywistością, a gdyby miał jakieś zastrzeżenia, to zaznacza ten fakt w kwicie bagażowym. Z kolei podróżny może się domagać w takim przypadku, aby wartość przesyłki określili rzeczoznawca. Za ekspertyzę płaci on wówczas, gdy deklarowana wartość przewyższa więcej niż o 20 procent wartość ustaloną przez rzeczoznawcę.

Ograniczenia w przewozie

Przewoźnik może wprowadzić pewne ograniczenia w przewozie przesyłek bagażowych. Fakt ten powinien jednak ogłosić w rozkładach jazdy lub w inny sposób. Podróżny, który oddaje przesyłkę bagażową, ma prawo wskazać kurs lub kursy, którymi mogłaby zostać przewieziona. Jeżeli podróżny nie wskaże kursu, to przewoźnik przesyłkę przewiezie w pierwszym możliwym kursie. Przewoźnik może też odmówić przewozu przesyłki wskazanym kursem wówczas, gdyby załadowanie jej opóźniło odjazd środka transportu.

Zdarza się, że wystąpi ze strony przewoźnika przeszkoda w przewozie przesyłki. Wówczas – na żądanie podróżnego – powinien on zwrócić przesyłkę bagażową do miejsca nadania lub wydać ją w miejscu powstania przeszkody, bądź przewieźć ją do miejsca przeznaczenia inną drogą bez domagania się od podróżnego dodatkowej zapłaty.

Podróżny, który zgubił kwit bagażowy, może otrzymać przesyłkę pod warunkiem, że udowodni swoje prawa do jej odbioru. Jeżeli przewoźnik będzie miał jakies wątpliwości, to wówczas może żądać odpowiedniego zabezpieczenia.

W przewozach przesyłek bagażowych zdarzają się opóźnienia. Na żądanie posiadacza kwitu bagażowego przewoźnik powinien wówczas odnotować na tym dokumencie datę i godzinę żądania wydania przesyłki, której nie mógł wydać, ponieważ jeszcze nie nadeszła. Natomiast po nadejściu przesyłki powinien o tym fakcie zawiadomić posiadacza kwitu. Jeżeli przesyłka bagażowa nie nadejdzie do miejsca przeznaczenia w ciągu 14 dni po upływie terminu przewozu, to wówczas uważana jest za utraconą.

Bilet i umowa przewozu

Najczęściej umowę przewozu zawiera się, wykupując bilet na przejazd lub spełniając inne określone przez przewoźnika warunki dostępu do środka transportu. Na bilecie przewoźnik podaje wysokość należności za przejazd oraz podaje inne dane potrzebne do ustalenia zakresu uprawnień podróżnego.

Podróżny ma prawo zmiany umowy przewozu albo odstąpienia od umowy

przewozu jeszcze przed rozpoczęciem podróży lub podczas przewozu w miejscu zatrzymania się środka transportu. Zmiana umowy przewozu może dotyczyć wskazania innego terminu odjazdu, innej miejscowości przeznaczenia oraz klasy środka transportowego.

Gdyby w takim przypadku zmieniła się cena biletu, to wówczas podróżny – w zależności od okoliczności – ma obowiązek dopłacić różnicę należności albo otrzymać od przewoźnika zwrot części należności. Na przykład: zwrot

Ważne! Przewoźnik ma prawo ograniczyć przewóz przesyłek bagażowych

części należności otrzymuje podróżny, który sam zrezygnował z przejazdu albo nie dopuszczono go do przewozu (ponieważ zagrażał bezpieczeństwu lub porządkowi w transporcie) albo był uciążliwy dla pozostałych podróżnych i dlatego został usunięty z środka transportu.

W takich przypadkach przewoźnik wypłaca zwrot należności w wysokości odpowiadającej wartości niewykorzystanego świadczenia przewozowego, po potrąceniu tzw. odstępnego. Gdyby zaś podróżny odstąpił od umowy z przyczyn leżących po stronie przewoźnika, to wówczas zwracając należność za bilet, nie może on dokonywać żadnych potrąceń.

Podróżny zwraca pieniądze również wówczas, gdy dojdzie do przerywu w ruchu lub do utraty połączenia przewidzianego w rozkładzie jazdy. Podróżny ma prawo wówczas do należności za cały przerwany przejazd, a także do bezpłatnego powrotu do miejsca wyjazdu. Wyjątek od tej zasady ma miejsce wówczas, gdy przewoźnik nie ma możliwości zorganizowania takiego przejazdu.

Zdarza się też, że jeszcze zanim rozpoczęcie się przewóz albo już podczas przewozu wystąpią okoliczności, które uniemożliwiają jego wykonywanie. Wtedy do obowiązków przewoźnika należy niezwłoczne powiadomienie o tym podróżnych i zorganizowanie im niezwłocznie przewozu zastępczego do miejsca przeznaczenia bez dodatkowej opłaty. Przewóz zastępczy przewoźnik powinien zorganizować przy użyciu własnych lub obcych środków transportu.

Uwaga! Takie obowiązki nie ciążyą na przewoźniku wówczas, gdy transport odbywa się na podstawie biletów uprawniających do przejazdów wielokrotnych lub zbiorowej komunikacji komunalnej.

Kontrola biletów

Przewoźnik lub osoba przez niego upoważniona ma prawo kontrolować bilety oraz dokumenty przewozu bagażu. Kontroler powinien mieć identyfikator umieszczony w widocznym miejscu. Na identyfikatorze powinna zostać podana nazwa przewoźnika, numer identyfikacyjny kontrolera, zakres upoważnienia oraz okres ważności identyfikatora. Oprócz tego musi być na nim również pieczęć i podpis przewoźnika.

Gdy pasażer nie ma ważnego dokumentu potwierdzającego prawo do bezpłatnego lub ulgowego przejazdu, wówczas przewoźnik albo kontroler pobierają należności za przewóz i opłatę dodatkową albo wystawiają wezwanie do zapłaty. W ciągu siedmiu dni od dnia przewozu podróżny może udokumentować prawo do bezpłatnego lub ulgowego przejazdu. Wtedy otrzyma zwrot pobranej należności za przewóz oraz opłaty dodatkowej. Natomiast musi uiścić opłatę manipulacyjną w wysokości kosztów poniesionych przez przewoźnika. Na podobnych zasadach przewoźnik zwraca i umarza należności za przewóz i opłatę dodatkową wówczas, gdy podróżny ma jednak ważny dokument przewozu, mimo że nie miał go podczas przejazdu (np. wykupił bilet, ale zapomniał go zabrać z domu).

W stosunku do pasażera na gapię przewoźnik może:

- w regulaminie przewozu lub w tarifie określić obniżenie wysokości opłaty dodatkowej wówczas, gdy zostanie natychmiast zapłacona albo uiszczona w terminie wyznaczonym w wezwaniu do zapłaty,
- domagać się okazania dokumentu tożsamości od podróżnego, który odmawia zapłacenia należności,
- zwrócić się do funkcjonariusza Policji lub innych organów porządkowych o podjęcie czynności zmierzających do ustalenia tożsamości podróżnego, który odmawia zapłacenia należności i odmawia okazania dokumentów umożliwiających stwierdzenie jego tożsamości,
- zatrzymać za pokwitowaniem dokument uprawniający do bezpłatnego lub ulgowego przejazdu w razie uzasadniającego podejrzenia, że jest podrobiony lub przerobiony, a następnie przesłać go Policji lub prokuratorowi z powiadomieniem wystawcy dokumentu.

Sposób ustalania przez przewoźników wysokości opłat dodatkowych oraz opłaty manipulacyjnej określił minister infrastruktury w rozporządzeniu z 20 stycznia 2005 r. (Dz.U. nr 14, poz. 117).

Ważne! Przechowanie przesyłki, zabezpieczenie jej lub sprzedaż odbywają się na koszt i rachunek osoby, która ją wysłała

Opłatę dodatkową przewoźnik ma prawo pobierać w razie braku odpowiedniego dokumentu przewozu, braku ważnego dokumentu uprawniającego do bezpłatnego lub ulgowego przejazdu, niezapłacenia należności za zabrane ze sobą do środka przewozu rzeczy, zwierzęta albo naruszenia przepisów o ich przewozie, a także za spowodowanie bez uzasadnionej przyczyny zatrzymania środka transportu albo zmiany jego trasy.

Wysokość opłaty dodatkowej przewoźnik ustala, biorąc pod uwagę cenę za najtańszy bilet jednorazowy, normalny, który sprzedaje pasażerom korzystającym z jego środków transportu. Następnie oblicza wysokość opłaty dodatkowej w zależności od tego, z jakiego tytułu będzie uiszczona. Opłata będzie wynosiła:

- 50-krotność tej ceny – za przejazd bez odpowiedniego dokumentu przewozu,
- 40-krotność tej ceny – za przejazd bez ważnego dokumentu poświadczającego uprawnienie do bezpłatnego albo ulgowego przejazdu,
- 20-krotność tej ceny – za zabrane ze sobą do środka transportu rzeczy lub zwierzęta, za których przewóz taryfa przewiduje opłaty – bez odpowiedniego dokumentu, przewozu rzeczy wyłączonych z przewozu albo rzeczy dopuszczonych do przewozu na warunkach szczególnych – bez zachowania tych warunków
- 150-krotność tej ceny – za spowodowanie przez podróżnego zatrzyma-

Ważne! Masa przesyłki bagażowej oddawanej bezpośrednio do środka transportowego może zostać dla celów taryfowych określona szacunkowo

nia lub zmiany trasy środka transportu bez uzasadnionej przyczyny. Natomiast opłatę manipulacyjną przewoźnik ustala, uwzględniając ponoszone przez siebie koszty czynności związanych ze zwrotem albo umorzeniem opłaty dodatkowej (w wysokości nie wyższej niż 10 proc. tej opłaty).

Roszczenie pasażera

Pasażer może dochodzić roszczeń od przewoźnika. Na przykład może domagać się odszkodowania za uszkodzenie bagażu, za szkody jakie poniósł

na zdrowiu z powodu niezapewnienia mu bezpieczeństwa podczas transportu, itd.

Przewoźnik odpowiada również za szkodę, jaką podróżny poniósł na skutek przedwczesnego odjazdu środka transportu. Natomiast za szkodę, jaką podróżny poniósł na skutek opóźnionego przyjazdu lub odwołania regularnie kursującego środka transportu, przewoźnik odpowiada wówczas, gdy szkoda wynika z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa przewoźnika.

Roszczenia z tytułu przewozu bagażu podręcznego przedawniają się z upływem roku od dnia wykonania przewozu, czyli od dnia, w którym zgodnie z umową podróży pasażer został rzeczywiście przewieziony do miejsca przeznaczenia. Gdyby zaś przewóz nie został wykonany, to wówczas termin przedawnienia biegnie od dnia, w którym przewóz miał być wykonany. Dzień ten może wynikać z umowy przewozu.

Przewoźnik lotniczy

Przewoźnik lotniczy odpowiada za szkody w przewozie pasażerów, bagażu i towarów na zasadach określonych w umowach międzynarodowych, ratyfikowanych przez Polskę.

Podróżując liniami lotniczymi z lub do jakiegokolwiek kraju Unii Europejskiej, pasażer znajduje się pod ochroną rozporządzenia WE 261/2004 z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotu.

Jeżeli lot jest opóźniony, przewoźnik powinien zapewnić bezpłatne posiłki i napoje w ilościach niezbędnych do czasu oczekiwania, a także prawo do dwóch rozmów telefonicznych, dwóch dalekopisów, dwóch przesyłek faksowych lub e-mailowych. Zależy to od długości opóźnienia lub długości lotu:

- gdy opóźnienie wynosi co najmniej pięć godzin pasażerowie mają prawo do zwrotu kosztów biletu,
- gdy opóźniony odlot nastąpił co najmniej dzień po terminie, pasażerowie mają prawo do bezpłatnego zakwaterowania w hotelu i darmowego transportu między lotniskiem a hotelem.

Pasażerowie nie mogą domagać się finansowej rekompensaty, jeżeli opóźnienie lub odwołanie nastąpiło z przyczyn niezależnych, np. z powodu złych warunków atmosferycznych.

W razie odwołania lotu pasażer ma prawo do:

- zwrotu kosztów biletu,
- zaoferowania innego połączenia z punktem docelowym podróży,
- posiłku, napojów oraz rozmowy telefonicznej, jeżeli czas oczekiwania na inne połączenie lotnicze to usprawiedliwiał.

Pasażerowie mogą mieć prawo do odszkodowania w wysokości od 250 euro do 600 euro (w zależności od zasięgu podróży) w przypadku, gdy zaoferowane połączenie zastępuje różni się znacząco do odwołanego, a powiadomienie o odwołaniu lotu nastąpiło zbyt późno.

Zgodnie z Konwencją Montrealską za zagubiony, zniszczony lub dostarczony z opóźnieniem bagaż można domagać się rekompensaty w wysokości do 1 tys. SDR (ok. 1,2 tys. euro).

Ważne jest wypełnienie formularza PIR (Property Irregularity Report) na lotnisku oraz pisemne zgłoszenie szkody przewoźnikowi najpóźniej w ciągu siedmiu dni od odebrania zniszczonego bagażu.

Za co odpowiada kolej

Przewoźnikiem, z którego usług pasażerowie korzystają najczęściej, jest kolej. Aby zapewnić ochronę porządku na obszarze kolejowym został opracowany katalog przepisów, których pod groźbą kary muszą przestrzegać pasażerowie. Z kolei kolej ma obowiązek egzekwować od nich, aby swoim zachowaniem nie naruszali zasad określonych w rozporządzeniu ministra infrastruktury z 23 listopada 2004 r.

SŁOWNICZEK

utrata bagażu – całkowite zaginięcie bagażu powierzonego przewoźnikowi. Występuje wówczas, gdy po upływie terminu przewozu przewoźnik nie może wydać pasażerowi, który mu bagaż powierzył, nawet jego części,

ubytek bagażu – jest to częściowa utrata (czyli częściowe zaginięcie) powierzonego bagażu przez pasażera przewoźnikowi. Ma miejsce wówczas, gdy przy wydaniu bagażu (albo już po jego wydaniu) pasażer stwierdził brak części przesyłki, w porównaniu ze stanem w momencie powierzenia go przewoźnikowi do przewozu,

uszkodzenie bagażu – zmiana jakościowa rzeczy znajdujących się w bagażu, która uniemożliwiła podróżnemu korzystanie z nich w sposób właściwy albo powoduje obniżenie ich wartości użytkowej albo handlowej.

TERMIN PRZEWOZU PRZESYŁKI BAGAŻOWEJ

Termin przewozu przesyłki bagażowej określany jest według rozkładu jazdy środka transportowego, którym przesyłka zostanie przewieziona. Gdyby zaś przesyłka miała zostać wydana w punkcie odprawy, to wówczas dolicza się jeszcze dodatkowo czas niezbędny do przygotowania przesyłki do wydania (ale nie więcej niż godzinę). Termin przewozu przesyłki może zostać przedłużony m.in. o okres wstrzymania jej z powodu sprawdzenia zawartości, ponieważ stwierdzono w niej rzeczy wyłączone z przewozu, została zmieniona umowa przewozu, wystąpiły przeszkody w przewozie. Chodzi o okoliczności, za które przewoźnik nie ponosi winy.

w sprawie przepisów porządkowych obowiązujących na obszarze kolejowym, w pociągach i innych pojazdach kolejowych (Dz.U. nr 264, poz. 2637).

Aby zapewnić ochronę porządku na kolei, przewoźnik opracował katalog zakazów i zabrania m.in.:

- posługiwania się urządzeniami alarmowymi i awaryjnymi bez uzasadnienia,
- umieszczania i usuwania napisów, ogłoszeń, reklam i rysunków bez zgody zarządcy infrastruktury kole-

Pasażer bez ważnego biletu uiszcza opłatę za przejazd i opłatę dodatkową. Gdy nie ma pieniędzy, kontroler wystawia wezwanie do zapłaty

jowej, zwanego dalej zarządcą lub przewoźnika kolejowego,

- dokonywania czynności groźących wywołaniem pożaru, w szczególności wzniesienia lub używania ognia, wypalania traw, wyrzucania niedopałków, palenia tytoniu w magazynach, składach, na rampach kolejowych i w ich pobliżu oraz w innych miejscach i pomieszczeniach, w których obowiązuje taki zakaz podany do wiadomości przez wywieszenie ogłoszenia lub wynikający z odrębnych przepisów,
- wnoszenia i przewożenia rzeczy zabronionych na podstawie odrębnych przepisów,
- pozostawiania zwierząt bez dozoru oraz wprowadzania lub wpuszczania psów bez kagańców i smyczy oraz bez aktualnego świadectwa szczepienia,
- palenia tytoniu w miejscach, w których jest to zabronione,
- wnoszenia i zażywania środków odurzających,
- sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych w zakresie określonym w odrębnych przepisach,
- żebrania,
- urządzania gier bez wymaganego zezwolenia,

Ważne adresy

Wybrane polskie placówki dyplomatyczne

ALBANIA

Ambasada RP

Rruga e Durrësit 123, Tirana
tel. (0-0355-4) 234-190;
Fax (0-0355-4) 233-364
e-mail: polemb@albaniaonline.net

ARMENIA

Ambasada RP

44A Hanrapetutyun Str., Erewan
tel. (00374 10) 54 24 93
fax.(00374 10) 54 24 98
e-mail: polemb@arminco.com

AUSTRALIA

Ambasada RP

7 Turranra Str., Yarralumla, ACT 2600
Canberra
tel. (0-061 2) 6272-1000, 6273-12-08
fax (0-061 2) 6273-31-84
e-mail: embassy@poland.org.au
www.poland.org.au

Konsulat Generalny RP w Sydney

10 Trelawney Str., Woollahra NSW,
2025 Sydney
tel. (0-061 2) 9363 9816, 9363
9817, 9363 9818
fax. (0-061 2) 9327 2216
e-mail: poland@bigpond.net.au

AUSTRIA

Ambasada RP

Hietzinger Hauptstraße 42c, A-1130 Wien;
P.O. Box 17.
tel. (0-0431) 870-15-0 do 46,
całodobowy 870015-100
fax. (0-0431) 87015-222
e-mail: info@botschaft.rp.at
www.wien.polemb.net

Konsulat RP w Salzburgu

Konsulat Honorowy: Jürgen Hinterwirth
(niemiecki)
A-5020 Salzburg, Nonntaler
Hauptstraße 1
tel. (0-043662) 84-00-33, 84-00-34
fax. 84-00-33-14

AZERBEJDŻAN

Ambasada RP

2 Kichik Gala street, Icheri Sheher,
AZ-1000 Baku
tel. (0-099412) 492 01 14, 497 52
81, 497 47 08
fax. (0-099412) 492 02 14
e-mail: embpol@azeurotel.com
www: www.embpol.azeurotel.com

BELGIA

Ambasada RP

Avenue des Gautois 29, 1040 Bruxelles
tel. (0-0322) 739-01-01,00
fax. (0-0322) 736-18-81
e-mail: polambxl@skynet.be
www: www.polembassy.be

Konsulat Generalny RP

Rue des Francs 28
1040 Bruxelles
Belgique
tel. centrala (czynna całą dobę):
00-322-7390-100
tel. sekretariat KG (codziennie od
8.30 do 16.30): 00-322-7390121
fax. 00-322-7364459 lub 7360464
e-mail: info@konsulat.be
www.konsulat.be

BIAŁORUŚ

Ambasada RP

220034 Mińsk, ul. Rumiancowa 6
tel. (00375-17) 288-21-14, 288-23-13,
fax. 236-49-92, 233-97-50
e-mail: ambminsk@nys.by
www.embassypoland.nys.by

Konsulat Generalny RP w Grodnie

230023 Grodno, ul. Budionnego 48A
tel. (00375-152) 75-15-95, 75-15-90
fax. 75-15-87
e-mail: kgprgrodno@nys.by
www: www.kgprgrodno.nys.by

Ważne adresy

Konsulat Generalny RP w Brześciu
224030 Brześć, ul. Kujbyszewa 34
tel. 00375-162-270000, 270001
fax 203829, adres
e-mail: konsulk@brest.by

BOŚNIA I HERCEGOWINA
Ambasada RP w Sarajewie
ul. Dola 13, 71000 Sarajewo
tel. (0-0387 33) 201-142;
215 862, 201 018
tel./fax (0-0387 33) 233-796
e-mail: amsar@bih.net.ba

BRAZYLIA
Ambasada RP
SES - Avenida das Nações,
Qd. 809 Lote 33
70.423-900 Brasília-D.F. Caixa Postal
07/0263
tel. (0-055 61) 32128000
fax 3242-85-43
www: www.polonia.org.br
e-mail: embaxia@polonia.org.br

BULGARIA
Ambasada RP
ul. Chan Krum 46, 1000 Sofia
tel. (003592) 987-26-10, 987-26-60
fax (003592) 987-29-39
e-mail: polamba@internet-bg.net

Konsulat Generalny RP w Warnie
ul. Stawiańska 18, 9000 Warnia
tel. (0-0 359 52) 60-92-12, 13
(0-0 359 52)
fax 60-92-11
e-mail: conplva@techno-link.com

CHILE
Ambasada RP
Mar del Plata 2055, Providencia,
Santiago de Chile
tel. (0-0562) 204-12-13, 269-02-12
fax 204-93-32
e-mail: embchile@entelchile.net
e-mail: embsub@entelchile.net
www: santiagodechile.polemb.net

CHINY
Ambasada RP w Pekinie
1 Ritan Lu, Jian Guo Men Wai,
100600 Beijing (Pekin)
tel. (00 8610) 6532 1235 do 37
fax (00 8610) 6532 1745
e-mail: polska@public2.bta.net.cn
www: PolandEmbassyChina.net

Wydział Konsularny
tel. (00 8610) 65321735 do 37,
fax (00 8610) 6532 3567

CHORWACJA
Ambasada RP
ul. Kriegin Gvozd 3, 10000 Zagreb
tel. (0-03851) 489-94-44
fax (0-03851) 483-45-77
e-mail: ambasada-polska@zg.t-com.hr
www: ambasadapoljska.hr

Wydział Konsularny
tel./fax (0-03851) 489-94-44
fax (0-03851) 489-94-20

CYPR
Ambasada RP w Nikozji
Kennedy Avenue 12/14, Office 302,
1087 Nicosia, Cyprus
tel. (00 357) 22 753 784;
(00 357) 22 753 517
fax (00 357) 22 751 981
e-mail: sekretariat@polamb.org.cy

Wydział Konsularny
Ambasady RP w Nikozji
Kennedy Avenue 12/14,
Office 302, 1087 Nicosia, Cyprus
tel. (00 357) 22 668 415;
(00 357) 22 668 417,
fax (00 357) 22 668 419
e-mail: poland@logos.cy.net
nr telefonu dyżurnego
(00 357) 99 53 19 37

- zanieczyszczenia i zaśmiecania,
- prowadzenia działalności gospodarczej, w tym prowadzenia akwizycji, handlu lub innej działalności zarobkowej bez zgody zarządcy lub przewoźnika kolejowego,
- przeprowadzania publicznych zbiórek ofiar bez zgody zarządcy lub przewoźnika kolejowego,
- zakłócania krzykiem, hałasem lub innym wybrzykiem porządku publicznego lub spokoju osób korzystających z usług kolei.

Przewoźnik musi podać do publicznej wiadomości ustalone przez siebie taryfy lub cenniki i umożliwić bezpłatny wgląd do obowiązujących go przepisów przewozowych

Aby zapewnić bezpieczeństwo podróżujących pociągami, przewoźnik zabrania przejazdu osobom nieuprawnionym pociągami towarowym, wchodzenia do wagonów służbowych, do wagonów na torach postojowych oraz do kabin sterowniczych. Zakazuje też uruchamiania kabin sterowniczych, pociągu, a także nieuzasadnionego zatrzymywania pociągu przy użyciu hamulca awaryjnego.

Pasażerowi nie wolno wsiadać i wysiadać po sygnale odjazdu, podczas jazdy, z niewłaściwej strony oraz w miej-

scach do tego nieprzeznaczonych, a także zajmować miejsca w wagonie przed podstawieniem pociągu lub wagonu na tor przy peronie odjazdowym. Katalog opracowany przez kolej w celu zapewnienia bezpieczeństwa podróżnym obejmuje jeszcze dodatkowo zakaz wyrzucania przedmiotów na zewnątrz, dokonywania zmian oznaczeń wagonów lub pomieszczeń w wagonach, umieszczania na miejscach do siedzenia, leżenia lub spania nóg w obuwii, zwierząt lub przedmiotów, które mogą uszkodzić lub zanieczyścić to miejsce. Natomiast podczas jazdy pociągu pasażer nie może wychylać się z okien, otwierać zewnętrznych drzwi wagonów, zatrzymywać się na pomostach między wagonami, przechodzić z jednego wagonu do drugiego, gdy wagony nie są połączone ze sobą przejściami ochronnymi oraz przebywać na stopniach wagonu. Podróżny nie może też korzystać z toalet podczas postoju pociągu na stacjach i przystankach, a także pozostawać w wagonie po przybyciu pociągu do stacji końcowej. ■

Podstawa prawna

- **Ustawa z 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe** (t.j. Dz.U. z 2000 r. nr 50, poz. 601 z późn. zm.).
- **Ustawa z 3 lipca 2004 r. Prawo lotnicze** (Dz.U. nr 130, poz. 1112 z późn. zm.).
- **Ustawa z 28 marca 2003 r. o transportie kolejowym** (Dz.U. nr 86, poz. 789 z późn. zm.).
- **Rozporządzenie ministrów transportu i gospodarki morskiej oraz spraw wewnętrznych i administracji z 10 kwiet-**

OBOWIĄZKI PRZEWOŹNIKA WOBEC PODRÓŻNEGO

- przewiezenie podróznego określonej trasą albo do wskazanego miejsca przeznaczenia,
- przewiezenie rzeczy do miejsca przeznaczenia i wydanie ich odbiorcy w całości, we właściwym terminie i nieopóźnionym stanie,
- naprawienie szkody, którą poniósł pasażer z powodu niewykonania lub nienależytego wykonania usługi przez przewoźnika,
- zapewnienie odpowiedniego transportu
- odpowiada za bagaż podręczny przewożony przez podróznego tylko wówczas, gdy szkoda wynika z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa przewoźnika,
- odpowiada za bagaż, który został mu powierzony i płaci odszkodowanie za jego ubytek, utratę lub uszkodzenie.

- nia 2000 r. w sprawie przewożenia broni i amunicji środkami transportu publicznego (Dz.U. nr 31, poz. 390).
- **Rozporządzenie ministra infrastruktury z 20 stycznia 2005 r. w sprawie sposobu ustalania wysokości opłat dodatkowych z tytułu przewozu osób, zabranych ze sobą do przewozu rzeczy i zwierząt oraz wysokości opłaty manipulacyjnej** (Dz.U. nr 14, poz. 117).
- **Art. 774-793 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny** (Dz.U. nr 16, poz. 93 z późn. zm.).

Dział II Przekraczanie granic

Co robić w razie utraty paszportu

Granicę przekracza się po okazaniu ważnego paszportu albo dowodu osobistego. W razie utraty dokumentu należy uzyskać zastępczy, który uprawnia do przekroczenia granicy i wjazdu do kraju.

MAŁGORZATA PIASECKA-SOBKIEWICZ
malgorzata.piasiecka@infop.l

Wyjeżdżając na urlop za granicę, należy przede wszystkim chronić przed kradzieżą, utratą lub zniszczeniem dokumenty upoważniające do przekroczenia granicy: paszport albo dowód osobisty. Po zamieszkaniu w hotelu lub na kempingu warto złożyć je w sejfie.

Wprawdzie za wynajęcie sejfów w hotelu, pensjonacie lub na kempingu należy zapłacić, ale złożenie w nim dokumentów daje gwarancję, że nie zaginą. Tym bardziej, że za przechowywane paszporty i dowody osobiste w pokoju hotelowym prowadzący ten obiekt nie ponosi żadnej odpowiedzialności.

Aby obniżyć wysokość opłaty za sejf, można umówić się z innymi uczestnikami wycieczki i wspólnie wynająć go w celu przechowywania kilku, a nawet kilkunastu paszportów. W takim przypadku koszty na pewno będą niższe niż poniesione na wyrobienie paszportu tymczasowego w miejsce ukradzionego dokumentu umożliwiającego powrót do kraju.

Kradzież paszportu

Podczas zwiedzania zabytków za granicą nie ma potrzeby posiadania przy sobie paszportu. Wystarczy mieć przy sobie wizytówkę hotelu, w którym mieszkamy podczas wycieczki, aby w razie problemów, np. z miejscową policją, zostać dowiezionym do hotelu i tam okazać paszport. Można zabrać za granicę zrobione w Polsce ksero paszportu albo dowodu osobistego. Wystarczy zrobić ksero strony, na której znajduje się zdjęcie posiadacza

paszportu oraz jego dane: imię, nazwisko, obywatelstwo, data i miejsce urodzenia, numer PESEL, nazwa organu wydającego paszport, data wystawienia tego dokumentu oraz data, do której jest on ważny. Kserujemy również stronę sąsiednią. Jeżeli podczas zwiedzania złodziej okradnie turystę, to straci on tylko tę kwotę, która ma przy sobie. Gdyby jednak przy okazji zabrał mu paszport, to wówczas narazi go nie tylko na dodatkowe koszty, ale również na konieczność wyrobienia nowego dokumentu, co wiąże się z dojazdem do polskiego konsulatu, który znajduje się w odległej miejscowości od tej, w której przebywa turysta. Traci on więc czas, zamiast wypoczywać na plaży lub zwiedzać zabytki.

Turyście pomoże konsul

Turysta, któremu ukradziono paszport za granicą, powinien fakt ten zgłosić na posterunku miejscowej policji. Otrzyma stamtąd zaświadczenie o dokonaniu zgłoszeniu. O tym fakcie powinien również powiadomić pilota albo rezydenta biura będącego organizatorem wycieczki. Następnie o pomoc musi zwrócić się do polskiego konsula. Do konsulatu musi dojechać na swój koszt. Organizator wycieczki nie ma obowiązku sfinansowania ze swoich środków tej podróży nawet wówczas, gdy konsul znajduje się w odległej miejscowości od tej, w której zatrzymała się wycieczka.

Formalności związane z uzyskaniem nowego paszportu może załatwić tylko konsul, a nie na przykład posterunek miejscowej policji lub inny urząd w miejscowości, w której został okradziony turysta.

Jeżeli zaginął lub został ukradziony paszport małoletniego dziecka, to wówczas wniosek umożliwiający przekroczenie granicy do polski składają rodzice albo rodzic, z którym dziecko wspólnie podróżuje.

DOKUMENTY POTRZEBNE NA GRANICY

Od dnia 1 maja 2004 r. obywatele Rzeczypospolitej Polskiej – zarówno dorośli, jak i małoletni – mogą przekraczać granice państw Unii Europejskiej na podstawie paszportu i na podstawie dowodu osobistego zarówno starego, jak i nowego wzoru. W przypadku starych, książeczkowych dowodów osobistych (mimo że dokumenty te zachowują ważność do 31 grudnia 2007 r.), turysta powinien upewnić się, czy dokument jest w wystarczająco dobrym stanie technicznym i pozwala na stwierdzenie tożsamości. Posiadacze zniszczonych dokumentów powinni z odpowiednim wyprzedzeniem przed planowanym wyjazdem złożyć wnioski o wymianę na nowe. Małoletni mogą przekraczać granice państw Unii Europejskiej na podstawie własnego paszportu lub własnego dowodu osobistego, a nie mogą przekroczyć granicy UE na podstawie wpisu w książeczkowym dowodzie osobistym (stary typ dowodu osobistego) swojego rodzica.

KONTROLA PASZPORTOWA

Organy wykonawcze państw UE są uprawnione do kontroli dokumentów tożsamości także obywateli UE, a brak dokumentu podczas rutynowej kontroli na terytorium poszczególnych państw może skutkować – zgodnie z ich ustawodawstwem wewnętrznym – nałożeniem kary pieniężnej.

W razie niezbędnej potrzeby konsul może udzielić obywatelowi polskiemu przebywającemu za granicą pomocy finansowej na pokrycie kosztów powrotu do kraju. Udzielenie pomocy może uzależnić od złożenia poręczenia majątkowego lub zobowiązania zwrotu całości lub części otrzymanej kwoty w terminie określonym w decyzji o przyznaniu pomocy finansowej. Jeżeli turysta nie zwróci tej kwoty we wskazanym przez

konsula terminie, to wówczas zostanie ona wyegzekwowana w trybie egzekucji w administracji. Spłata wyłożonej przez konsula kwoty może zostać rozłożona na raty na wniosek osoby zobowiązanej do zapłaty. Za pośrednictwem konsula rodzina z Polski może przekazać pieniądze okradzionemu turystyce na pokrycie wydatków związanych z powrotem do kraju.

Od konsula okradziony za granicą turysta otrzyma jedynie dokument umożliwiający mu powrót do kraju. Na jego podstawie nie będzie mógł wyjechać z Polski ponownie i odbywać kolejnych podróży. W kraju musi uzyskać nowy paszport.

Ubiegając się za granicą o wydanie paszportu tymczasowego, turysta powinien złożyć wypełniony wniosek o wydanie dokumentu paszportowego oraz dwie jednakowe fotografie o wymiarach 35 x 45 mm. Powinny być one wykonane na jednolitym jasnym tle w ciągu ostatnich sześciu miesięcy. Fotografie muszą mieć dobrą ostrość oraz pokazywać wyraźnie oczy oraz twarz od wierzchołka głowy do górnej części barków, tak aby twarz zajmowała 70-80 proc. fotografii. Fotografia ma przedstawiać osobę bez nakrycia głowy i okularów z ciemnymi szklami, patrzącą na wprost z otwartymi oczami, nieprzesłoniętymi włosami, z naturalnym wyrazem twarzy i zamkniętymi ustami.

Przezorny turysta, aby uniknąć dodatkowych kosztów i straty czasu związanych z robieniem fotografii za granicą, wyjeżdżając z Polski takie zdjęcia powinien zabrać ze sobą.

Trzeba złożyć wniosek

Ubiegający się o wydanie paszportu turysta powinien też złożyć oświadczenie o okolicznościach, dacie i miejscu utraty paszportu, dołączyć dowód uiszczenia opłaty konsularnej w związku z wyrobieniem nowego dokumentu. Musi też okazać do wglądu dokument potwierdzający jego tożsamość i polskie obywatelstwo. Tożsamość turysty może też poświadczyc organ paszportowy w kraju albo na miejscu za granicą osoba posiadająca paszport i obywatelstwo polskie. Na przykład takie oświadczenie może złożyć członek rodziny okradzionego turysty, który razem z nim przebywa za granicą.

Takie same formalności musi spełnić turysta, który wprawdzie ma paszport, ale zniszczył go w stopniu uniemożliwiającym ustalenie tożsamości właściciela. Posiadacza takiego zniszczonego paszportu funkcjonariusz straży granicznej może nie dopuścić do przekroczenia granicy państwa.

Może się też zdarzyć, że turysta tak długo przebywa za granicą, że jego paszport utracił już ważność. Nie musi wówczas starać się, aby konsul wystawił mu nowy dokument, i ponosić związanych z tym kosztów. Do kraju wjedzie na podstawie dokumentu, który utracił ważność.

Utrata dowodu osobistego

Za granicę można wyjechać na podstawie dowodu osobistego. Jeżeli turysta utraci go lub zniszczy w stopniu

uniemożliwiającym jednoznaczne ustalenie tożsamości posiadacza dokumentu, to wówczas powinien dopełnić takich samych formalności jak w razie utraty paszportu. Konsul nie wystawi mu jednak tymczasowego dowodu osobistego, lecz tymczasowy dokument umożliwiający jednorazowe przekroczenie granicy.

Formalności po powrocie

Turysta, który utracił paszport za granicą albo zniszczył go, powinien po powrocie do Polski niezwłocznie zawiadomić o tym organ paszportowy właściwy dla swojego miejsca zamieszkania w kraju. Dokument utraci swoją ważność z dniem zawiadomienia o jego utracie albo o zniszczeniu go. Natomiast turysta, który za granicą utracił dowód osobisty albo zniszczył go w takim stopniu, że nie można z niego korzystać, powinien zawiadomić o tym po powrocie do kraju organ, który wystawił ten dokument. Następnie musi wystąpić o wydanie nowego paszportu lub dowodu osobistego. Fakt, że za granicą utracił te dokumenty, nie pozabawia go możliwości uzyskania nowych w kraju.

Paszport wydawany jest na wniosek złożony osobiście przez zainteresowanego. Odbierany jest również osobiście. Jeżeli zaginął paszport dziecka, to wówczas wniosek składają jego rodzice. ■

Podstawa prawna

■ **Ustawa z 13 lipca 2006 r. o dokumentach paszportowych (Dz.U. nr 143, poz. 1027).**

Co może skontrolować straż graniczna

Jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że podróżny popełnił przestępstwo, funkcjonariusze straży granicznej mogą dokonać przeszukania zarówno jego, jak i należących do niego bagaży oraz pojazdu.

ADAM MAKOSZ

adam.makosz@infor.pl

Straż graniczna swoje uprawnienia może realizować na obszarze tzw. pogranicza, na które składają się pas drogi granicznej i strefa nadgraniczna. Pasem drogi granicznej jest obszar o szerokości 15 metrów, licząc od linii granicznej w głąb kraju, a strefą nadgraniczną cały obszar wszystkich gmin przyległych do granicy Polski.

Kontrola graniczna

Straż Graniczna jest organem, który ma wyłączne uprawnienia do kontroli dokumentów uprawniających do przekroczenia granicy naszego państwa (np. paszport, wiza). W przejściach granicznych kontroli dokonują umundurowani funkcjonariusze straży granicznej. W przypadku wykonywania czynności służbowych przez nieumundurowanych funkcjonariuszy straży granicznej, podróżny ma zawsze prawo zażądać od nich okazania legitymacji służbowej oraz zanotować numery legitymacji, nazwę organu, który ją wydał, oraz nazwiska funkcjonariuszy. W czasie kontroli osoby przekraczające granicę muszą liczyć się nie tylko z koniecznością okazania wymaganych dokumentów, ale i koniecznością udzielenia stosownych wyjaśnień. Strażnik może żądać informacji na temat celu naszej podróży, czasu, w jakim będziemy przebywali poza granicami kraju, czy zawartości naszego bagażu.

Ważne! Funkcjonariusz straży granicznej nie ma obowiązku wbijania stempla do każdego kontrolowanego paszportu. Nie może jednak odmówić, jeśli zostanie o to poproszony

Osoby chcące wyjechać z kraju mają obowiązek poddania się kontroli granicznej. Jej głównym celem jest bowiem wykrywanie przypadków nielegalnych przekroczeń, ujawnianie i zatrzymywanie osób poszukiwanych przez organy wymiaru sprawiedliwości, udaremnianie przemytu i wykonywanie działań emigracyjnych (zapobieganie wjazdowi nieuprawnionych do tego cudzoziemców).

Mandat na granicy

Ustawowym zadaniem straży granicznej jest zapewnianie porządku i bezpieczeństwa publicznego. Wiąże się to nie tylko z uprawnieniami do kontroli osób, które mogą legitymować na takich samych zasadach jak funkcjonariusze policji, ale również i pojazdów, których stan techniczny lub zachowanie się kierowcy budzą uzasadnione podejrzenie, że zagrażają one bezpieczeństwu ruchu drogowego. Mogą także sprawdzić stan zabezpieczenia przewożonych pojazdem substancji niebezpiecznych. W uzasadnionych przypadkach funkcjonariusz straży granicznej może nawet za pokwitowaniem odebrać kierowcy prawo jazdy lub dowód rejestracyjny.

Jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że podróżny popełnił czyn zabroniony prawem, funkcjonariusze straży granicznej mogą dokonać przeszukania osoby podejrzanej, przeszukania jego bagaży oraz pojazdu. Przeszukanie osoby powinno zostać dokonane, w miarę posiadanych możliwości personalnych, przez funkcjonariusza tej samej płci co przeszukiwana osoba.

Funkcjonariusze zajmują się także ściganiem przestępstw z zakresu ruchu drogowego, dlatego nie bądzmy zdziwieni, gdy, przejeżdżając przez obszar strefy granicznej, zostaniemy ukarani przez nich mandatem karnym za wyprzedzanie w niedozwolonym miejscu czy przekroczenie prędkości.

Dodatkowo są uprawnieni do pełnienia wart na pokładzie samolotów oraz stosowania niezbędnych środków,

UPRAWNIENIA FUNKCJONARIUSZY SG

Do uprawnień funkcjonariuszy straży granicznej należy m.in.:

- dokonywanie kontroli granicznej,
- dokonywanie kontroli osobistej,
- przeglądanie zawartości bagaży, sprawdzanie ładunków w portach i na dworcach oraz w środkach komunikacji lotniczej, drogowej, kolejowej i wodnej,
- dokonywanie kontroli bezpieczeństwa na przejściach granicznych oraz w środkach komunikacji lotniczej, drogowej, kolejowej i wodnej,
- pełnienie wart ochronnych na pokładzie statku powietrznego oraz stosowanie niezbędnych środków, łącznie z użyciem środków przymusu bezpośredniego i broni służbowej,
- legitymowanie lub ustalanie w inny sposób tożsamości osoby,
- zatrzymywanie osób oraz doprowadzanie ich do właściwego organu straży granicznej, sądu lub prokuratury,
- przeszukiwanie osób, rzeczy, pomieszczeń i środków transportu,
- nakładanie grzywien w drodze mandatu karnego za wykroczenia,
- obserwowanie i rejestrowanie, przy użyciu środków technicznych służących do rejestracji obrazu i dźwięku, zdarzeń na drogach oraz w innych miejscach publicznych,
- zatrzymywanie pojazdów i wykonywanie innych czynności z zakresu kontroli ruchu drogowego,
- przebywanie i poruszanie się na gruncach bez zgody ich właścicieli lub użytkowników,
- zwracanie się w nagłych wypadkach do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy.

łącznie z użyciem środków przymusu bezpośredniego i broni służbowej, w celu unieszkodliwienia osoby, która stanowi bezpośrednie zagrożenie dla bezpieczeństwa lotu, zdrowia lub życia pasażerów i członków załogi. ■

Podstawa prawna

■ **Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o straży granicznej (Dz.U. z 2005 r. nr 234, poz. 1997 z późn. zm.).**

Ważne adresy

CZECHY

Ambasada RP

ul. Valdštejnská 8, 118 01 Praha 1
tel. 0-0420-257-099-500
fax 0-0420-257-530-399
e-mail: ambrpczechy@mbox.vol.cz
strona www: www.prague.polemb.net

Wydział Konsulamy

V úžlabí 14, 100 00 Praha 10
tel. 00420.224.228.722 - 4
fax 00420.2.24.227.320
e-mail: konspol@mbox.vol.cz

DANIA

Ambasada RP

Richelieus Alle 12, 2900 Hellerup
tel. (+45) 39 46 77 00
fax (+45) 39 46 77 66
e-mail: mail@ambpol.dk
strona internetowa: www.ambpol.dk

Wydział Konsulamy

Richelieus Alle 10, 2900 Hellerup
tel. (+45) 39 46 77 20 lub 21
fax (+45) 39 46 77 88
e-mail: konsulat@ambpol.dk
dyżur konsulamy (+45) 20 61 19 17

EGIPT

Ambasada RP

5 El Aziz Osman Str., Zamalek, Cairo
Arab Republic of Egypt
tel. (0-0202) 736-74-56, 735-95-83
fax (002 - 02) 735-54-27
e-mail: sahafa@bolanda.org
strona internetowa: www.bolanda.org

Wydział Konsulamy

adres jw.
tel. (0-0202) 735-54-16
fax (0-0202) 735-27-18
e-mail: consul@bolanda.org

ESTONIA

Ambasada RP

Pärnu Mnt. 8, 10503 Tallinn,
Sekretariat tel. (+372) 627-82-06,
fax (+372) 644-52-21
e-mail: poola.info@mail.ee
www.poola.ee

Wydział Konsulamy

adres jw.
tel. (+372) 627-82-08, 627-82-11
fax (+372) 627-82-13

FINLANDIA

Ambasada RP w Helsinkach

Armas Lindgrenin tie 21, F-00570
Helsinki, Suomi-Finland
tel. (00 3589) 618 280
fax (00 3589) 6847 477
e-mail: info.poland@helsinki.inet.fi
strona internetowa: www.embassyofpoland.fi

Wydział Konsulamy

adres jw.
tel./fax (00 3589) 622 58 85, 618 28 220

FRANCJA

Ambasada RP

1 rue de Talleyrand, 75007 Paris,
France
tel. (0-033) 14 31 73 405
fax (0-033) 14 31 73 407
e-mail: info@ambassade.pologne-org.net
strona www: www.ambassade.pologne.net

Konsulat Generalny RP w Paryżu

5 rue de Talleyrand, 75007 Paris
tel. (0-033) 14 31 73 422,
14 31 73 474
fax 14 31 73 434
e-mail: info@consulat-pologne-paris.com.fr
www.consulat-pologne-paris.com.fr

GRECJA

Ambasada RP

Chryssanthemon 22
154-52 Paleo Psycho
Ateny, Grecja
tel. centr. (0-030210) 679 7700
fax (0-030210) 679 7711

Ważne adresy

e-mail: atenyamb@internet.gr
info@poland-embassy.gr
www.poland-embassy.gr

Wydział Konsularny

Kamelion 21
154-52 Paleo Psychico
Ateń, Grecja
tel. (0-030210) 679 7700
fax (0-030210) 679 7711
e-mail: konsulat@otenet.gr

GRUZJA

Ambasada RP

w Tbilisi, ul. Zubalaszwili 19
0108 Tbilisi
tel. (0-099532) 92-03-98
fax (0-099532) 92-03-97
e-mail:
ambpolgruzja@access.sanet.ge

Wydział Konsularny

ul. Zubalaszwili 19, 0108 Tbilisi
tel. (0-099532) 93-62-36
fax (0-099532) 93-62-31
e-mail: konspolgruzja@internet.ge

HISZPANIA

Ambasada RP

C/ Guisando, 23-bis
28035 Madrid
tel. (+34) 913 736 605,
(+34) 913 161 365
tel. dyżurny po godz. 17.00
(+34) 913 736 605
fax (+34) 913 736 624
e-mail: embajada@polonia.es,
www.polonia.es

Wydział Konsularny

Ambasady w Madrycie

adres jw.
tel. (+34) 913 736 049
fax (+34) 913 736 624
e-mail: consmad@polonia.es,
www.polonia.es

Konsulat RP w Barcelonie

Avda. Diagonal, 593-595
08014 Barcelona
tel. (+34) 933 227 234,
(+34) 933 220 542
fax (+34) 933 222 907
e-mail: polonia@kgbarcelona.org
www.kgbarcelona.org

HOLANDIA

Ambasada RP w Hadze

Alexanderstraat 25,
2514 JM Den Haag
tel. (00-31-70) 79-90-100,
79-90-102
tel. dyżurny: 0031 (0) 650 27 11 67
fax (0-70) 7990 137
e-mail: ambhaga@polamb.nl
strona www: www.polamb.nl

Wydział Konsularny

adres i tel. jw.
e-mail: konsul@polamb.nl

INDIE

Ambasada RP

50-M Shantipath, Chanakypuri,
110021 New Delhi
tel. (0-09111) 414 96 900, 14 96 901
fax (0-09111) 2687-19-14
e-mail: polemb@touchtelindia.net
www.polandembassy.in

IRLANDIA

Ambasada RP

5, Ailesbury Road, Ballsbridge,
Dublin 4, Irlandia
tel. (0-03531) 2830-855;
fax 2698-309
e-mail: polembas@iol.ie;
adres www: www.polishembassy.ie

ISLANDIA

Ambasador RP w Norwegii jest akredytowany również w Republice Islandii.

Konsulat RP w Reykjavíku

konsul honorowy: Fridrik Gunnarsson
(islandzki, angielski)
Solbraut 18, 170 Seltjarnarnes,
Iceland
tel. (0-0354) 580 53 00

Akcyzowe ograniczenia w przywozie

Przekraczanie granic | Od zakupionych za granicą towarów nie trzeba płacić należności przywozowych, jeżeli są one przeznaczone do użytku osobistego. W przypadku wyrobów akcyzowych istnieją limity, powyżej których należy się liczyć z zapłatą akcyzy, VAT, a niekiedy cła.

BOGDAN ŚWIADER

bogdan.swiader@infor.pl

Osoby wracające do Polski z innego kraju mają prawo do przywiezienia każdorazowo bez należności przywozowych towarów zakupionych podczas podróży, pod warunkiem że są one przeznaczone do użytku osobistego i nie są przeznaczone na handel. Przywóz o charakterze niehandlowym oznacza przywóz, który ma charakter okazjonalny i składa się z towarów przeznaczonych do własnego użytku podróźnych lub ich rodzin lub przeznaczonych na prezenty.

Uwaga na limity

Przywóz towarów akcyzowych spoza granic Unii (np. papierosów, alkoholu) wiąże się z obowiązkiem zapłaty podatku akcyzowego, VAT oraz cła. W przypadku przywozu niektórych wyrobów akcyzowych będziemy zwolnieni z należności przywozowych (akcyzy, VAT), gdy kupione towary nie przekro-

Nie ma zwolnienia z należności przywozowych (celnych, akcyzy oraz VAT) od wyrobów alkoholowych i tytoniowych dla osób poniżej 17 roku życia

czą określonych limitów. Zakup powyżej tych limitów uznawany jest za dokonany w celach handlowych i dlatego podlega należnościom przywozowym.

Zwolnienie przy imporcie

Towary przywiezione spoza krajów Unii do Polski traktowane są jako import towarów. W takim przypadku należy zapłacić od nich cło oraz VAT, a gdy są to towary akcyzowe również podatek akcyzowy. W przypadku jednak turystów istnieją limity, które określają warunki zwolnienia dla wyrobów

akcyzowych. Zwalnia się od akcyzy (w tym także od cła) wyroby akcyzowe przywożone w bagażu osobistym podróźnego przybywającego spoza krajów Unii na terytorium Polski, pod warunkiem że ilość tych wyrobów nie wskazuje na ich handlowe przeznaczenie i ich łączna wartość nie przekracza kwoty wyrażonej w złotych odpowiadającej równowartości 175 euro. Wyroby akcyzowe są zwolnione od akcyzy, pod warunkiem że są przywożone przez podróźnego, który ukończył 17 lat, w ramach następujących norm:

- papierosy – 200 sztuk, lub
- cygaretki (cygara o ciężarze nieprzekraczającym 3 g) – 100 sztuk, lub
- cygara – 50 sztuk, lub
- tytoń do palenia – 250 g,
- napoje alkoholowe, powstałe w wyniku destylacji i napoje spirytusowe o rzeczywistej mocy objętościowej alkoholu powyżej 22 proc., alkohol etylowy nieskażony o objętościowej mocy alkoholu wynoszącej 80 proc. i więcej – 1 litr,
- napoje alkoholowe powstałe w wyniku destylacji i napoje spirytusowe, aperitify na bazie wina lub alkoholu, ratafia, sake lub podobne napoje o rzeczywistej mocy objętościowej alkoholu nieprzewyższającej 22 proc., wina musujące, wina wzmocnione – 2 litry,
- wina niemusujące – 2 litry.

Ponadto ze zwolnienia z akcyzy korzysta również przywóz przez podróźnych w bagażu osobistym (bez względu na wiek): perfum – 50 g oraz wody toaletowej – 0,25 litra (obecnie stawka akcyzy na perfumy i wodę toaletową wynosi 0 proc.). Wartość tych zwolnionych wyrobów akcyzowych, nie jest wliczana do ogólnej wartości kwoty wyrażonej w złotych odpowiadającej równowartości 175 euro. Łączna wartość wyrobów akcyzowych przywożonych przez podróźnego, który nie ukończył 15 roku życia, nie może przekraczać kwoty wyrażonej w złotych odpowiadającej równowartości 90 euro.

Pozostałe zwolnienia

Identyczne limity zwolnień dotyczą należności celnych oraz podatku od towarów i usług. Jednak w przypadku VAT stosuje się zwolnienie dla wyrobów tytoniowych i alkoholowych, gdy są one jednocześnie zwolnione od cła. Dodatkowo przy zwolnieniu z VAT obo-

wiązują jeszcze limity odnoszące się do kawy i herbaty. Zwolniony od podatku od towarów i usług jest przywóz kawy do 500 g lub ekstraktów i esencji kawy do 200 g, jeżeli są przywożone przez podróźnego, który ukończył 15 lat oraz przywóz herbaty do 100 g lub ekstraktów i esencji herbaty do 40 g.

Nieco mniejsze limity zwolnień zostały określone dla towarów akcyzowych przywożonych w bagażu osobistym podróźnego, przybywającego spoza Unii do Polski, który:

- ma miejsce zamieszkania w strefie nadgranicznej lub
- jest pracownikiem zatrudnionym w strefie nadgranicznej, lub
- jest członkiem załogi środków transportu wykorzystywanych w ruchu między państwami członkowskimi a państwami trzecimi.

Ograniczenia w Unii

Podobne ograniczenia obowiązują przy przywozie towarów akcyzowych z krajów Unii Europejskiej, przy czym limity w tym przypadku są większe. Nie podlegają akcyzie wyroby akcyzowe zharmonizowane (np. papierosy, alkohol) z akcyzą zapłaconą na terytorium państwa członkowskiego nabywane przez osobę fizyczną i przywożone przez tę osobę osobiście na własny użytek. W przypadku przywozu przez osobę fizyczną wyrobów akcyzowych zharmonizowanych w celach handlowych na terytorium kraju, obowiązek podatkowy powstaje w dniu nabycia tych wyrobów. Jeżeli nie można określić dnia nabycia wyrobów, za datę tę uznaje się dzień stwierdzenia przez uprawniony podmiot.

Przywóz, przez osobę fizyczną wyrobów akcyzowych zharmonizowanych, z akcyzą zapłaconą na terytorium państwa członkowskiego, wskazuje na przeznaczenie tych wyrobów do celów handlowych (czyli będą opodatkowane), jeżeli wyroby te są przywożone w ilościach przekraczających:

- papierosy – 800 sztuk,
- cygaretki (o masie nieprzekraczającej 3 g/szt.) – 400 sztuk,
- cygara – 200 sztuk,
- tytoń do palenia – 1 kg,
- alkohol etylowy – 10 l,
- wino i napoje fermentowane – 90 l (w tym wina musujące – 60 l),
- piwo – 110 l,
- produkty pośrednie – 20 l.■

Dział III Poradnik kierowcy

Kontrola na drodze

Wyruszając w podróż samochodem, trzeba pamiętać o zabraniu prawa jazdy, dowodu rejestracyjnego z odnotowanymi ważnymi badaniami technicznymi auta i polisy OC. Dokumenty te policja podczas kontroli sprawdza w pierwszej kolejności. Podczas wyjazdu za granicę pożyczonym samochodem konieczne może się okazać okazanie przy kontroli odpowiedniego pełnomocnictwa upoważniającego do korzystania z auta.

MAREK KOBYLAŃSKI

marek.kobyanski@infor.pl

Policjant nieumundurowany jest uprawniony do zatrzymania kierującego pojazdem wyłącznie na obszarze zabudowanym. Policjant nieumundurowany w przypadku dostatecznej widoczności również podaje sygnały tarczą do zatrzymywania pojazdów, a niedostatecznej – latarką ze światłem czerwonym albo tarczą do zatrzymy-

wania pojazdów ze światłem odblaskowym lub czerwonym. Z kolei policjant jadący pojazdem samochodowym może podawać kierującemu pojazdem polecenia do określonego zachowania się za pomocą urządzeń nagłaśniających, sygnalizacyjnych lub świetlnych. Natomiast policjant patrolu powietrznego polecenie do zatrzymania pojazdu podaje za pomocą urządzeń nagłaśniających lub świetlnych.

Zatrzymanie samochodu

Polecenie do zatrzymania pojazdu powinno być podane z dostatecznej odległości, tak aby mógł je zauważyć kierowca i bezpiecznie zatrzymać się w miejscu wskazanym przez policjanta. Pojazd powinien być zatrzymany w miejscu, gdzie nie utrudnia to ruchu i nie zagraża jego bezpieczeństwu.

W celu dojazdu do miejsca, gdzie może być w bezpiecznych warunkach przeprowadzona kontrola, policjant

NAJWAŻNIEJSZE BEZPIECZEŃSTWO

Wszystkie osoby w samochodzie zajmujące miejsca wyposażone w pasy powinny je zapiąć, zanim pojazd ruszy. W interesie tych, którzy siedzą z przodu, jest, aby zapięli pasy także siedzący z tyłu. Prawa fizyki są bezwzględne dla uczestników wypadków. W razie czołowego zderzenia niezapięty pasażer siedzący z tyłu przełamie oparcie przedniego fotela i zmiążdży osobę na nim siedzącą. Według danych Komendy Głównej Policji, w chwili zderzenia auta z nieruchomą masywną przeszkodą przy prędkości około 50 km/h, na ludzi wewnątrz auta działa ogromna siła przeciążenia; osoba o wadze 75 kg przez moment ma masę zderzeniową około 3750 kg. Nikt nie jest w stanie przeciwstawić się takiej sile i zostanie rzucony na deskę rozdzielczą albo wyrzucony przez okno i jego ciało ulegnie zmiążdżeniu, chyba że powstrzyma ją dobrze zapięty pasy.

może wydać kierowcy polecenie jazdy za pojazdem policyjnym.

Inne zasady postępowania obowiązują w razie konieczności zatrzymania pojazdu w związku z prowadzonymi działaniami pościgowymi lub co do którego zachodzi uzasadnione podejrzenie, że może on zagrażać bezpieczeństwu ruchu drogowego ze względu na swój stan techniczny lub zachowanie się kierującego.

Pojazd policyjny powinien być, w miarę możliwości, ustawiony za zatrzymanym pojazdem.

150 zł kary będzie musiał zapłacić kierowca za posadzenie małego dziecka na przednim siedzeniu w foteliku ustawionym tyłem do kierunku jazdy w aucie wyposażonym w poduszkę powietrzną

W przypadku zatrzymania pojazdu w miejscu, gdzie jest to zabronione, kierujący pojazdem policyjnym przed przystąpieniem do kontroli włącza niebieskie światło błyskowe.

Postępowanie funkcjonariusza

Policjant, po zatrzymaniu pojazdu, musi podać kierującemu stopień, imię i nazwisko oraz przyczynę zatrzymania. Policjant umundurowany musi okazać legitymację służbową na żądanie kontrolowanego kierowcy. Z kolei policjant nieumundurowany musi pokazać legitymację służbową bez wzwania.

Legitymacja służbową powinna być okazana w sposób umożliwiający kontrolowanemu uczestnikowi ruchu odczytanie numeru służbowego policjanta oraz nazwy organu, który wydał legitymację.

Przystępując do kontroli, policjant może wydać polecenie unieruchomienia silnika pojazdu. W przypadkach uzasadnionych względami bezpieczeństwa lub uwarunkowanych charakterem kontroli policjant może wydać kierującemu pojazdem lub pasażerowi pojazdu polecenie opuszczenia pojazdu.

Kontrola innych służb

Funkcjonariusze straży granicznej oraz organów celnych są uprawnieni do kontroli ruchu drogowego pojazdów przekraczających granicę Polski oraz w strefie nadgranicznej.

Wkrótce ponownie strażnicy miejscy będą mogli używać urządzeń samoczynnie rejestrujących przekroczenie dozwolonej prędkości lub niestosowanie się do sygnalizacji świetlnej. Uprawnienia takie zakwestionował Trybunał Konstytucyjny, ale Sejm uchwalił już stosowną nowelizację ustawy Prawo o ruchu drogowym, która ponownie daje strażnikom gminnym możliwość nakładania mandatów za prędkość na podstawie tego, co zarejestrował np. fotoradar. Prezydent podpisał tę ustawę, która zacznie obowiązywać po 14 dniach od jej publikacji w Dzienniku Ustaw.

Tak więc już wkrótce, prawdopodobnie jeszcze podczas tych wakacji, funkcjonariusze straży gminnych (miejskich) będą mogli na podstawie nowych przepisów kontrolować kierujących pojazdami:

- niestosujących się do zakazu ruchu w obu kierunkach, określonego odpowiednim znakiem drogowym,
- naruszających przepisy ruchu drogowego, w przypadku ujawnienia

Ważne! Kierowca i pasażerowie w samochodzie wyposażonym w pasy bezpieczeństwa powinni korzystać z nich podczas jazdy

i zarejestrowania czynu przy użyciu urządzeń działających samoczynnie, np. fotoradarem.

Strażnicy miejscy (gminni) będą mogli kontrolować również uczestnika ruchu naruszającego przepisy o: zatrzymaniu lub postoju pojazdów, ruchu motorowerów, rowerów, pojazdów zaprzęgowych oraz o jeździe wierzchem lub pędzeniu zwierząt oraz ruchu pieszych.

Strażnicy gminni (miejski) będą mogli kontrolować prędkość przy użyciu np. fotoradarów w miejscu i czasie uzgodnionym z właściwym miejscowo komendantem powiatowym (miejskim) lub rejonowym Policji.

W zapiętych pasach

Zapięte pasy podczas jazdy samochodem to już standard bezpiecznej podróży. Pasami w samochodzie powinien być przypięty nie tylko kierowca, ale również pasażer – zarówno na przednim, jak i tylnym siedzeniu. Za niezapięte pasy przez pasażera na tylnym siedzeniu grozi mandat.

Kierujący i osoby przewożone pojazdem wyposażonym w pasy bezpieczeństwa są obowiązani korzystać z nich podczas jazdy. Za jazdę bez zapiętych pasów bezpieczeństwa odpowiada osoba, która tego obowiązku nie dopełniła. Według informacji Komendy Głównej Policji, niezależnie od mandatu, który może zostać nałożony na pasażera za jazdę bez zapiętych pasów bezpieczeństwa (100 zł), kierujący pojazdem również (dodatkowo) może zostać ukarany mandatem w wysokości 100 zł za kierowanie pojazdem przewożącym pasażerów niekorzystających z pasów bezpieczeństwa. Kierowca za niezapięcie pasów bezpieczeństwa otrzyma dwa punkty karne.

Nie każdy musi zapiąć pasy. Z obowiązku tego zwolnione są np.: osoby mające orzeczenie lekarskie o przeciwwskazaniu do używania pasów, kobiety o widocznej ciąży, kierowca taksówki osobowej w trakcie jazdy z pasażerem, policjant podczas przewożenia osoby zatrzymanej.

Dzieci w foteliku

Zasadą jest, że w samochodzie wyposażonym w pasy bezpieczeństwa dziecko do 12 lat, nieprzekraczające 150 cm wzrostu, przewozić się w foteliku ochronnym lub innym urządzeniu do przewożenia dzieci, odpowiadającym wadze i wzrostowi dziecka oraz warunkom technicznym. Za przewożenie dziecka poza fotelikiem ochronnym lub w foteliku ochronnym, ale ustawionym tyłem do kierunku jazdy na przednim siedzeniu w aucie wyposażonym w poduszkę powietrzną, kara wynosi 150 zł. Przepisy przewidują również punkty karne. Przewożenie dziecka bez fotelika to trzy punkty karne.

Nie wszystkie przepisy zawarte w aktach prawnych w sposób wyczerpujący potrafią odnieść się do wszystkich sytuacji, z którymi możemy się spotkać w życiu codziennym. Dlatego w niektórych przypadkach, oprócz ścisłego stosowania się do przepisów, należy kierować się zdrowym rozsądkiem i wyobraźnią. I tak na przykład, wysięclana gondole stanowiąca nieodłączny element wyposażenia wózka głębokiego można przyjąć jako inne urządzenie do przewożenia dzieci, niemniej jednak najważniejszą kwestią z punktu widzenia bezpieczeństwa dziecka powinna być świadomość kierującego, że przewozi noworodka. Należy pamiętać o tym, że ani głęboki wózek, ani nawet nosidełko nie są w stanie w pełni zapewnić ochrony kilkudniowemu dziecku w groźnej sytuacji na drodze. ■

ZATRZYMANIE DOWODU REJESTRACYJNEGO

Policjant zatrzyma dowód rejestracyjny w przypadku:

- stwierdzenia lub uzasadnionego przypuszczenia, że pojazd:
 - zagraża bezpieczeństwu, w szczególności po wypadku drogowym, w którym zostały uszkodzone zasadnicze elementy nośne konstrukcji nadwozia, podwozia lub ramy,
 - zagraża porządkowi ruchu,
 - narusza wymagania ochrony środowiska;
- stwierdzenia, że pojazd nie został poddany badaniu technicznemu w wyznaczonym terminie lub termin badania nie został wyznaczony prawidłowo;
- stwierdzenia zniszczenia dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego) w stopniu powodującym jego nieczytelność;
- uzasadnionego podejrzenia podrobienia lub przerobienia dowodu rejestracyjnego (pozwolenia czasowego);
- stwierdzenia, że badanie techniczne zostało dokonane przez jednostkę do tego nieupoważnioną;
- nieokazania przez kierującego dokumentu stwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadacza pojazdu lub nieokazania dokumentu stwierdzającego opłacenie składki tego ubezpieczenia;
- uzasadnionego przypuszczenia, że dane w nim zawarte nie odpowiadają stanowi faktycznemu.

ZATRZYMANIE PRAWA JAZDY

Policjant zatrzyma prawo jazdy za pokwitowaniem w razie:

- stwierdzenia, że kierujący pojazdem znajduje się w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu,
- stwierdzenia zniszczenia prawa jazdy w stopniu powodującym jego nieczytelność,
- podejrzenia podrobienia lub przerobienia prawa jazdy,
- gdy upłynął termin ważności prawa jazdy,
- gdy wobec kierującego pojazdem wydane zostało postanowienie lub decyzja o zatrzymaniu prawa jazdy,
- gdy wobec kierującego pojazdem orzeczono zakaz prowadzenia pojazdów lub wydano decyzję o cofnięciu prawa jazdy,
- przekroczenia przez kierującego pojazdem liczby 24 punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego,
- przekroczenia przez kierującego pojazdem, w okresie jednego roku od dnia wydania po raz pierwszy prawa jazdy, liczby 20 punktów za naruszenie przepisów ruchu drogowego.

JAK ZACHOWAĆ SIĘ PODCZAS KONTROLI

Kierowca musi zastosować się do poleceń i sygnałów oraz wskazówek wydawanych przez policjanta. W przypadku podania przez policjanta sygnału do zatrzymania pojazdu kierujący tym pojazdem musi:

- zatrzymać pojazd;
- trzymać ręce na kierownicy i nie wysiadać z pojazdu, chyba że zażąda tego kontrolujący;
- na polecenie funkcjonariusza: wyłączyć silnik pojazdu oraz włączyć światła awaryjne.

SIEDEM DNI BEZ PRAWA JAZDY

Pokwitowanie zatrzymania prawa jazdy uprawnia do kierowania pojazdem w ciągu siedmiu dni, w przypadku jeśli dokument został zatrzymany z powodu: zniszczenia, podejrzenia podrobienia lub przerobienia, upływu terminu ważności prawa jazdy oraz w razie uzasadnionego podejrzenia, że kierowca popełnił przestępstwo lub wykroczenie, za które może być orzeczony zakaz prowadzenia pojazdów.

Ważne adresy

fax (0-0354) 580 53 01
e-mail: fridrikgunn@sinnet.is

IZRAEL

Ambasada RP

16, Soutine St., Tel Aviv 64-684, Israel
tel. 0-0972 (3) 52 40 186/8,
5240 19116

Ambasador/secretariat
00972-3-7253102
Centrala 00972-3-7253111

Ambasador/secretariat
00972-3-7253102
fax 0-0972 (3) 523 78 06
e-mail: embpol@netvision.net.il
www.polemb.org

Wydział Konsularny

adres jw.

tel. 0-0972 (3) 52 76 664
kierownik Wydziału Konsularnego
00972-3-7253109
tel. dyżurny 0-0972 (3) 52 40 186/8
fax 0-0972 (3) 52 74 726

JAPONIA

Ambasada RP

2-13-5 Mita, Meguro-ku,
Tokyo 153-0062.

tel. (81) 3-5794-7020 Wydział
Konsularny (81) 3-5794-7040
fax (81) 3-5794-7024 (z Japonii).
e-mail: polamb@poland.or.jp
strona www: www.poland.or.jp

Konsulat RP w Osace

konsul honorowy: Kazuko Takashima

3-1-1, Nakamiya Ohike, Hirakata,
Osaka 573-0004
tel. (81) 72-849-2218
fax (81) 72-848-5315
e-mail: kako@muc.biglobe.ne.jp

KANADA

Ambasada RP

443 Daly Avenue, Ottawa, Ontario
K1N 6H3
tel. (613) 789-0468, 789 3376/7
fax (613) 789 1218
fax/modem (613) 789-7236
e-mail: ottawa@polishembassy.ca
www.polishembassy.ca

Konsulat Generalny RP w Montrealu

1500 avenue des Pins ouest,
Montreal, Quebec H3G 1B4
tel. (514) 9379-481/2,
937 06 94, 937 86 20
fax (514) 9377-271
fax/modem (514) 937-8620
e-mail: konsulatrp@citinet.net,
montreal@polishembassy.ca

Konsulat Generalny RP w Toronto

2603 Lakeshore Blvd. West, Toronto,
Ontario M8V 1G5
tel. (416) 2525-471
fax (416) 2520-509
e-mail: poltork@on.aibn.com
toronto@polishembassy.ca

KAZACHSTAN

Ambasada RP

050059 Alma Ata, Kazachstan
ul. Dżarkienka 9, róg ul. Iskanderowa
ul. Dżarkienka 9, róg ul. Iskanderowa
tel. (007-3272) 581-551, 581-617
fax 581-550
e-mail: ambpol@poland.kz
www.poland.kz

Wydział Konsularny

tel. 533-587, 533-768, 534-179
dyżurny telefon komórkowy
(007-300) 3371814
fax 581-552
e-mail: polkonsulat@poland.kz

KUBA

Ambasada RP

Calle G no.452 esq. 19, Vedado,
Ciudad de la Habana apartado 6650,
La Habana Cuba,
Zona Postal: 6
tel. (0-0537) 66-24-39/40
fax 66-24-42
e-mail: havpolemb@ct.futuro.pl
strona www:
www.embajadapolonia.cu

Ważne! Policjant umundurowany musi okazać legitymację służbową na żądanie kontrolowanego kierowcy

Ważne adresy

LITWA

Ambasada RP
Smelio g. 20A, 2055 Vilnius
tel. (0-03705) 270 90 01 do 3
fax 270 90 07
e-mail: ambpol@tdd.lt
www.polandembassy.lt
Konsulat Generalny RP w Wilnie
Smelio g-ve 22A, LT-10323, Vilnius
tel. (003705) 270 90 04 do 05
fax (003705) 270 90 09
e-mail: kgpl@tdd.lt

LUKSEMBURG

Ambasada RP w Luksemburgu
Ambassade de la Republique
de Pologne
L-2356 Grand-Duche de Luxembourg
2 rue de Pulvermuhl
tel. +352 26 00 32
fax +352 26 68 75 74
e-mail: ambapol@pt.lu

Sprawy konsularne:

tel. +352 26 00 32 32
fax +352 26 00 32 51
Konsulat RP w Luksemburgu
konsul honorowy: Tom Krieps
9, rue Pierre d'Aspelt
L-1142 Luxembourg
tel. 00-352-453045
fax 00-352-250095
e-mail: tomkrieps@hotmail.com

ŁOTWA

Ambasada RP w Rydze
Mednieku iela 6B, LV-1010 Riga,
Latwija
tel. (0.0371) 7031500,
7031509 (całodobowy)
fax (0.0371) 7031549
e-mail: ambpol@apollo.lv

Wydział Konsularny

adres - jw.
tel. (0.0371) 7031504
fax (0.0371) 7031554
e-mail: emb7@ambpolrīga.lv

MACEDONIA

Ambasada RP
ul. Djuro Djaković 50
1000 Skopje
tel. (00 389 2) 3119 744, 3112 647

Sprawy konsularne:

tel. (00-3892) 3133057
e-mail: ambpol@unet.com.mk

MALTA

Ambasada RP w Rzymie (Włochy)
akredytowany jest również na Malcie.
Konsulat RP w La Valletta
konsul honorowy, Stephen P. England
(jęz. angielski)
60, South Street
Valetta VLT 11, Malta
tel. (00-35-62) 12-44-306
fax (00-35-62) 12-33-093

MAROKO

Ambasada RP
23, rue Oqbah
B.P. 425 Rabat, Maroc.
tel. spoza Maroka (00-212-37)
77-11-73, (00-212-37) 77-17-91
z terenu Maroka (0-37) 77-11-73,
(0-37) 77-17-91
fax spoza Maroka
(00-212-37) 77-53-20
z terenu Maroka (0-37) 77-53-20
e-mail: apologne@menara.ma
strona WWW: www.ambpologne.ma

Konsulat RP w Casablance

9, rue d'Alger
Casablanca, Maroc.
tel. spoza Maroka (00-212-22)
27-91-38, (00-212-22) 29-60-31
z terenu Maroka (0-22) 27-91-38, (0-
22) 29-60-31
fax spoza Maroka
(00-212-22) 27-91-39
z terenu Maroka (0-22) 27-91-39
tel. dyżurny (+212) 61-09-82-42
e-mail: conspl@menara.ma
strona www: www.consulatpl.net

Wyjazd z Polski pożyczonym autem

Niektórzy wyjeżdżają za granicę samochodami pożyczonymi od rodziny czy znajomych. Lepiej w takich sytuacjach mieć odpowiedni dokument potwierdzający prawo do korzystania z samochodu.

MAREK KOBYLAŃSKI

marek.kobyanski@infor.pl

Podróżując za granicę samochodem, który nie jest naszą własnością, trzeba mieć przy sobie dokument potwierdzający, że korzystamy z niego za zgodą prawowitego właściciela

Kierujący pojazdem i pasażer pojazdu mogą wysiadać z kontrolowanego pojazdu wyłącznie za zezwoleniem kontrolującego

W naszym kraju Polski Związek Motorowy wystawia dokument pełnomocnictwa dla osób wyjeżdżających za granicę pożyczonym pojazdem. Dokument ten – który zawiera dane osób i pojazdu – został zatwierdzony przez Międzynarodową Organizację Turystryczną (AIT) i podobne organizacje motorowe w większości krajów europejskich. Jest on uznawany przez większość służb granicznych i Policji w Europie. W niektórych krajach jest

wręcz wymagany, np. w Bośni i Hercegowinie, Czechach, Finlandii, Słowenii, na Węgrzech (tam obowiązuje wyłącznie wzór wersji węgierskiej, którą także można otrzymać w PZM). Używanie tego dokumentu wiąże się z określonymi opłatami, które zależą od okresu, w jakim mają one obowiązywać. W przypadku dokumentu wystawionego na dwa tygodnie, jest to koszt 36,60 zł.

Pełnomocnictwa wystawiają jednostki PZM – biura turystyki Polskiego Związku Motorowego w całym kraju. Zamówienie można złożyć drogą elektroniczną, korzystając ze strony www.pzmtravel.com.pl.

Kierujący pojazdem samochodowym w ruchu międzynarodowym powinien mieć przy sobie ważny dowód stwierdzający rejestrację pojazdu (dotyczy to również przyczepy), wydany przez właściwy organ danego państwa. Jeżeli pojazd nie jest zarejestrowany na nazwisko osoby nim jadącej, organy kontroli ruchu drogowego są uprawnione do żądania, aby kierujący udowodnił prawo użytkownika te-

Ważne! Jeżeli pojazd nie jest zarejestrowany na nazwisko osoby nim jadącej, organy kontroli ruchu drogowego są uprawnione do żądania, aby kierujący udowodnił prawo użytkownika tego pojazdu.

KONIECZNE BADANIA TECHNICZNE

Wyjeżdżając samochodem za granicę – niezależnie od tego, czy własnym, czy pożyczonym – pamiętajmy o ważnych badaniach technicznych, przeprowadzonych w stacji diagnostycznej. Takich badań nie może zastąpić sprawdzenie poszczególnych części samochodu mających wpływ na stan techniczny samochodu, jakie są przeprowadzane przy okazji różnych akcji promocyjnych przez stacje serwisowe niektórych dealerów samochodowych. Ważne badania techniczne potwierdzające właściwy stan techniczny pojazdu muszą znaleźć odzwierciedlenie w stemplu znajdującym się w dowodzie rejestracyjnym

go pojazdu. Mogą one domagać się okazania dokumentu odpowiadającego przepisom kodeksu cywilnego. Wymagania te dotyczą również przedsiębiorcy użytkującego pojazd niezarejestrowany na tego przedsiębiorcę.

Oznacza to, że w przypadku podróżowania pożyczonym samochodem trzeba liczyć się z tym, że ktoś podczas kontroli zażąda od nas nie tylko dowodu rejestracyjnego, ale również innego dokumentu świadczącego o naszym prawie do korzystania z pojazdu. Może być to np. umowa użyczenia, którą regulują przepisy kodeksu cywilnego. ■

Odszkodowanie w razie wypadku za granicą

O odszkodowanie za wypadek za granicą można walczyć już po powrocie do kraju. Wcześniej jednak trzeba zadbać o uzyskanie niezbędnych danych sprawy.

MAREK KOBYLAŃSKI, MARCIN JAWORSKI

gp@infor.pl

Podczas naszego wejścia do UE, przy wyjeździe do większości krajów Europy wystarczą nam standardowa polisa OC komunikacyjnego. W praktyce jednak warto zaopatrzyć się też w polisę autocasco, z rozbudowanym modulem assistance drogowego. Dopiero w przypadku podróży do bardziej egzotycznych krajów trzeba kupić Zieloną Kartę. Na szczęście w większości państw kosztuje ona 1 zł.

Dokąd tylko z OC

Bez dodatkowych formalności, z samą polisą OC komunikacyjnego możemy jechać do wszystkich krajów członkowskich Unii oraz Islandii, Liechtensteinu, Norwegii, Chorwacji i Szwajcarii. Nadal jednak musimy mieć Zieloną Kartę, gdy jedziemy do pozostałych krajów europejskich (np. Serbia-Czarnogóra

Zielona Karta nie jest już wymagana na terenie większości państw europejskich, ale konieczne trzeba pamiętać o dokumencie potwierdzającym zawarcie obowiązkowego ubezpieczenia OC

czy Macedonia) i na Bliski Wschód. To efekt podpisania przez większość krajów Europejskich tzw. wielostronnego porozumienia gwarancyjnego. Główną ideą podpisania tego porozumienia było, żeby stworzyć domniemanie, że każdy pojazd, który ma tablicę rejestracyjną, ma polisę OC, z której można pokryć

wyrządzone przez kierowcę szkody. Co ważniejsze, chodziło też o ułatwienie dochodzenia roszczeń po wypadku za granicą. W tym celu powołano też takie instytucje, jak organ odszkodowawczy czy reprezentant ds. roszczeń.

Gdy dojdzie do wypadku

Załóżmy, że jesteśmy poszkodowani w wypadku we Francji. Pierwszym krokiem jest spisanie tzw. zgłoszenia szkody. Jeśli takiego formularza nie mamy (można go pobrać ze strony www.pbuk.pl), wystarczy spisać na kartce dane sprawcy szkody, czyli m.in. numer polisy, nazwę ubezpieczyciela, dane identyfikacyjne samochodu oraz sprawcy i narysować rysunek pogładowy. To niezbędne, jeśli będziemy chcieli dostać odszkodowanie z OC sprawcy.

Jeśli mamy polisę AC z opcją assistance, czyli pomocy w razie wypadku czy awarii, trzeba zadzwonić na call center, zgłosić szkodę i poprosić o interwencję. Będzie ona polegała na odholowaniu samochodu do warsztatu i pokryciu kosztów jego naprawy. W tym czasie – w zależności od wariantu polisy – można otrzymać samochód zastępczy lub liczyć na zorganizowany transport kolejowy czy autobusowy lub noclegi do czasu naprawy auta.

Likwidacja szkody

Z polisy AC mogą być pokryte koszty naprawy auta, ale nie koszty leczenia czy rekonwalescencji po wypadku. W tym przypadku trzeba będzie skorzystać z polisy OC sprawcy wypadku lub swojej polisy ubezpieczenia kosztów leczenia za granicą, jeśli taką mamy.

Na szczęście w większości krajów będziemy mogli liczyć na holowanie zorganizowane przez towarzystwo sprawcy wypadku. Jeśli tak się nie stanie, trzeba pamiętać o odebraniu faktury od holownika, bo te koszty są refundowane z polisy OC sprawcy. Niestety, w takim wypadku musimy sami zatroszczyć się o pieniądze na zagraniczną naprawę. Po powrocie do Polski

PRZYDATNY ADRES

Ze strony Polskiego Biura Ubezpieczeń Komunikacyjnych (www.pbuk.pl) można:

- pobrać wspólne zgłoszenie szkody i zabrać ze sobą za granicę
- sprawdzić, do których krajów trzeba wyjechać z Zieloną Kartą
- złożyć zapytanie o ubezpieczyciela sprawcy szkody i jego reprezentanta do spraw roszczeń w kraju poszkodowanego

trzeba zgłosić się do Polskiego Biura Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Biuro na podstawie danych dotyczących sprawcy szkody przekaże informację, w jakim zakładzie ubezpieczeń sprawca zdarzenia był ubezpieczony oraz kto jest jego reprezentantem ds. roszczeń działającym w Polsce. Zwykle będzie to jakieś polskie towarzystwo, ewentualnie firma assistance. Ono przeprowadza postępowanie likwidacyjne, przy czym, jeśli nie zamknie sprawy do 90 dni od daty zgłoszenia roszczenia, w ciągu 60 dni nie zlokalizowano, kto był ubezpieczycielem, albo nie ma ustanowionego reprezentanta, wtedy wkracza Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, które pełni funkcję organu odszkodowawczego. Ono likwiduje szkody i potem domaga się zwrotu wypłaconych pieniędzy od ubezpieczyciela sprawcy szkody. Żądania wypłaty odszkodowania nie są rozpatrywane przez PBUK, jeżeli poszkodowany lub uprawniony wystąpił na drogę sądową przeciwko zakładowi ubezpieczeń. ■

Ważne! Z polisy AC mogą być pokryte koszty naprawy auta, ale nie koszty leczenia i rekonwalescencji po wypadku. Trzeba wówczas skorzystać z polisy OC sprawcy wypadku lub swojej polisy ubezpieczenia kosztów leczenia za granicą